

Budgetdag for Byrådet

Budget 2025

22. februar 2024

Regnskab 2023 - resultatopgørelse

ODSHERRED
KOMMUNE

	<i>I 1.000 kr., netto mht. refusion samt drifts- og anlægsindtægter</i>	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse ml. Korr. budget og Regnskab
A	Det skattefinansierede område				
	Indtægter				
	Tilskud og udligning	-672.695	-724.762	-724.544	-218
	Skatter	-1.960.298	-1.960.308	-1.960.682	374
	Indtægter i alt	-2.632.993	-2.685.070	-2.685.226	156
	Driftsudgifter				
	Driftsudgifter	2.518.692	2.544.178	2.564.838	-20.660
	Bufferpulje	19.999	-1	0	-1
	Driftsudgifter i alt	2.538.691	2.544.177	2.564.838	-20.661
	Renter i alt	4.605	4.275	5.209	-934
	DRIFTSRESULTAT	-89.697	-136.618	-115.178	-21.440
Anlægsudgifter					
Anlægsudgifter	70.309	135.641	59.938	75.703	
Anlægsudgifter i alt	70.309	135.641	59.938	75.703	
RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	-19.388	-977	-55.240	54.263	
B	Forsyningsvirksomhed				
	Driftsudgifter	-8.278	-8.278	-21.222	12.944
	Anlægsudgifter	4.400	74.660	65.352	9.308
RESULTAT AF FORSYNINGSVIRKSOMHED	-3.878	66.382	44.130	22.252	
C	RESULTAT I ALT	-23.266	65.405	-11.110	76.515

Bemærk, at
resultatopgørelsen er
uden
balanceforskydninger,
herunder afdrag på lån
mv.

Regnskab 2023 – overblik ift. BO3

I 1.000 kr., hvor intet andet er angivet	Forbrug	Korr. budget	Rest. korr. budget	Forbrugspct.	BO3	BO3 som forbrugspct.	Afvigelse ml. BO3 og Forbrug	Afvigelse ml. BO3 og Forbrug i pct.
ØU overførselsudgifter	626.577	644.439	17.862	97,2	640.900	99,5	14.323	2,3%
ØU øvrige	335.946	339.983	4.036	98,8	330.600	97,2	-5.346	-1,6%
VOU	61.506	65.058	3.552	94,5	64.500	99,1	2.994	4,9%
TSF	199.340	201.201	1.861	99,1	199.500	99,2	160	0,1%
BUU	651.767	629.610	-22.157	103,5	637.000	101,2	-14.767	-2,3%
KOM	69.332	69.096	-236	100,3	67.500	97,7	-1.832	-2,6%
SÆP	622.938	594.775	-28.163	104,7	603.100	101,4	-19.838	-3,2%
I alt	2.567.406	2.544.161	-23.245	100,9	2.543.100	100,0	-24.306	-0,9%

Anm. 1: Alle udtræk vedr. regnskab 2023, undtaget resultatopgørelse, er ekskl. hovedkonto 1 (forsyningsvirksomhed)

Anm. 2: Alle følgende data vedr. regnskab 2023 er opgjort den 15.02.2024. Der kan tilkomme yderligere bogføringer i supplementsperiode.

Regnskab 2023 – ØU overførselsudgifter

ODSHERRED
KOMMUNE

Regnskabsår		2023			
<i>i 1.000 kr.</i>		Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
054660	Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionspro	-5.341	-1.104	4.237	483,81
054661	Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogramm	6.466	7.638	1.172	84,66
054865	Seniorpension	35.774	35.932	158	99,56
054866	Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere	131.636	118.101	-13.535	111,46
054867	Personlige tillæg m.v.	6.139	6.835	696	89,81
054868	Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014	131.989	133.174	1.185	99,11
055771	Sygedagpenge	77.437	67.191	-10.246	115,25
055772	Sociale formål	1.598	940	-658	169,96
055773	Kontant- og uddannelseshjælp	33.322	38.937	5.615	85,58
055775	Afløb og tilbagebetaling mv. vedr. aktiverede kontant- og ud	-3	0	3	0,00
055776	Boligyldelse til pensionister - kommunal medfinansiering	17.912	18.429	517	97,19
055777	Boligsikring - kommunal medfinansiering	10.569	10.948	379	96,54
055778	Dagpenge til forsikrede ledige	33.988	42.171	8.183	80,60
055880	Revalidering	527	2.685	2.158	19,63
055881	Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntil	72.841	70.636	-2.205	103,12
055882	Ressourceforløb og jobafklarings- forløb	28.242	38.006	9.764	74,31
055883	Ledighedsydelse	17.751	14.735	-3.016	120,47
056890	Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	22.673	31.900	9.227	71,08
056894	Løntilskud og indtil 2012 pilotjobcentre	762	2.094	1.332	36,41
056897	Seniorjob til personer over 55 år	1.586	2.850	1.264	55,66
056898	Beskæftigelsesordninger	708	2.341	1.633	30,26
Samlet resultat		626.577	644.439	17.862	97,23

Regnskab 2023 – ØU øvrige

Regnskabsår	2023			
<i>I 1.000 kr.</i>	Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
Erhverv	2.264	2.238	-26	101,14
Fundraising	294	600	306	48,97
Erhverv	1.970	1.638	-332	120,25
Generelle puljer og besparelser	111	1.705	1.594	6,52
Bufferpulje og mindre puljer	111	1.705	1.594	6,52
Center for Organisation	173.527	174.849	1.321	99,24
Digitalisering og IT	67.554	67.955	401	99,41
HR	86.841	89.424	2.582	97,11
Sekretariat og kommunikation	19.132	17.470	-1.662	109,51
Center for Økonomi og Ejendomme	24.540	18.930	-5.610	129,64
Økonomi	8.193	8.111	-82	101,01
Forsikringsområdet og risikostyring	-851	-6.307	-5.456	13,50
Ejendomme	17.198	17.126	-72	100,42
Center for Social og Arbejdsmarked	48.654	53.963	5.309	90,16
Arbejdsmarked	42.404	47.818	5.414	88,68
Social og Psykiatri	6.250	6.145	-105	101,71
Center for Erhverv, teknik og Kultur	43.055	44.455	1.400	96,85
Fælles for Erhverv, Teknik og Kultur		81	81	0,00
Miljø og Teknik	22.388	23.947	1.559	93,49
Kultur og Borger	3.867	4.177	310	92,57
Plan og Byg	16.800	16.250	-550	103,39
Beredskabet	9.008	8.974	-34	100,37
Redningsberedskab	4	4	-0	104,24
Sammenlægning af beredskab	9.003	8.970	-33	100,37
Center for Børn, Unge og Familier	21.837	21.294	-543	102,55
Familieafdelingen	18.979	18.685	-294	101,57
Skoler	1.615	1.384	-231	116,72
Dagtilbud og børnesundhed	1.243	1.225	-18	101,48
Center for Omsorg og Sundhed	12.951	13.575	624	95,40
Myndighed, puljer og administration	2.851	3.446	596	82,72
Visitation, Hjælpebidler og Demens	10.100	10.129	29	99,72
I alt	335.946	339.983	4.036	98,81

Regnskab 2023 – VOU

Regnskabsår	2023			
	Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
Erhverv	1.498	2.111	613	70,98
Erhverv	1.498	2.111	613	70,98
Center for Organisation	7.190	7.768	578	92,56
Sekretariat og kommunikation	7.190	7.768	578	92,56
Center for Økonomi og Ejendomme	-146	-61	85	239,23
Økonomi	-146	-61	85	239,23
Center for Erhverv, teknik og Kultur	52.962	55.241	2.279	95,88
Miljø og Teknik	-267	1.366	1.633	-19,54
Kultur og Borger	53.026	53.451	425	99,21
Plan og Byg	203	424	221	47,87
Center for Børn, Unge og Familier	1	-1	-2	-85,00
Skoler	1	-1	-2	-85,00
Samlet resultat	61.506	65.058	3.552	94,54

Regnskab 2023 – TSF

Regnskabsår	2023			
	Forbrug JAN - 016 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Rest korr. budget 1000 kr.	Forbrugs %
Center for Social og Arbejdsmarked	1.122	1.531	409	73,26
Arbejdsmarked	1.122	1.531	409	73,26
Center for Omsorg og Sundhed	198.218	199.670	1.451	99,27
Sundhedsreform	442	942	500	46,96
Medfinansiering	174.062	174.892	830	99,53
Kørsel til læger og Speciallæger	212	297	85	71,39
Sundhed	23.501	23.539	37	99,84
Samlet resultat	199.340	201.201	1.861	99,08

Regnskab 2023 – BUU

ODSHERRED
KOMMUNE

Regnskabsår	2023			
<i>i 1.000 kr.</i>	Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
Center for Børn, Unge og Familier	651.767	629.610	-22.157	103,52
Familieafdelingen	125.495	119.074	-6.421	105,39
Skoler	360.198	343.971	-16.228	104,72
Læring uddannelse pædagogik	43.149	44.873	1.724	96,16
Dagtilbud og børnesundhed	122.925	121.693	-1.233	101,01
Samlet resultat	651.767	629.610	-22.157	103,52

Regnskab 2023 - KOM

Regnskabsår	2023			
<i>I 1.000 kr.</i>	Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
Center for Teknik og Kultur	69.332	69.096	-236	100,34
Miljø og Teknik	69.332	69.096	-236	100,34
Puljer	-0	0	0	0,00
Klima	374	245	-129	152,74
Trafik	65.886	64.268	-1.618	102,52
Affald	483	1.467	984	32,93
Miljø	41	464	423	8,80
Natur	1.511	1.545	34	97,82
Vand	1.037	1.107	70	93,70
Samlet resultat	69.332	69.096	-236	100,34

Regnskab 2023 – SÆP

Regnskabsår	2023			
<i>I 1.000 kr.</i>	Forbrug	Korr. budget	Rest korr. budget	Forbrugs %
Center for Social og Arbejdsmarked	219.410	215.768	-3.642	101,69
Fælles Social og Arbejdsmarked		603	603	0,00
Arbejdsmarked		140	140	0,00
Social og Psykiatri	219.410	215.025	-4.385	102,04
Rusmidler	8.018	8.186	168	97,95
Egne tilbud	76.150	74.779	-1.372	101,83
Myndighedsområdet	135.241	132.060	-3.181	102,41
Center for Erhverv, teknik og Kultur	679	678	-1	100,13
Kultur og Borger	679	678	-1	100,13
Center for Omsorg og Sundhed	402.807	378.330	-24.478	106,47
Myndighed, puljer og administration	6.026	9.554	3.527	63,08
Sundhed	1.882	1.329	-553	141,59
Visitation, Hjælpe midler og Demens	55.622	52.119	-3.503	106,72
Hjemme- og Sygeplejen	152.909	137.326	-15.584	111,35
Plejecentre og Madservice	186.368	178.003	-8.365	104,70
Velfærd	42		-42	0,00
Center for Omsorg og Rehabilitering	42		-42	0,00
Samlet resultat	622.938	594.775	-28.163	104,74

Serviceammen 2023

<i>i 1.000 kr.</i>	Forbrug indenfor serviceramme 2023	Sigtepunkt fra KL den 05.07.2023*	Korr. Budget udenfor serviceramme 2023	Opr Budget indenfor serviceramme 2023	Afvigelse fra sigtepunkt
Økonomiudvalget	338.126	355.485	343.998	353.013	17.359
Vækst og Udviklingsudvalget	61.506	63.499	65.058	63.057	1.993
Trivsel, Sundheds og Forebyggelsesudvalg	34.446	34.796	36.310	34.554	350
Børne, Unge og Uddannelsesudvalget	660.626	633.911	633.779	629.503	-26.715
Klima- og Miljøudvalget	69.332	68.882	69.096	68.403	-450
Social, Ældre og Psykiatriudvalget	641.844	606.679	608.927	602.460	-35.165
Eksterne projekter	-2.568	0	16		2.568
I alt	1.803.312	1.763.251	1.757.184	1.750.990	-40.061

*Sigtepunktet er fordelt forholdsmæssigt mellem udvalgene

Anlægsrammen 2023

	Forbrug	Opr. budget (=ramme)	Afvigelse ift. opr. budget
Økonomiudvalget	25.705	25.602	-103
Vækst og Udviklingsudvalget	2.835	2.300	-535
Børne, Unge og Uddannelsesudvalget	14.332	8.000	-6.332
Klima- og Miljøudvalget	23.696	34.027	10.331
I alt	66.567	69.929	3.362

Anlægsoversigt 2023 og 2024 (1)

Anlægsoversigt		2023			2024	
		Forbrug 2023	Korr. Budget 2023	Rest korr. budget 2023	Korr. Budget 2024	
I alt		125.351	210.301	84.950	90.864	
Økonomiudvalget	I alt	19.604	22.859	3.255	2.200	
	105	Opdeling af værkstedsbygning ved Højby Skole	249	411	162	
	174	Landsbyfornyelsespulje 2014		847	847	
	474	Anneks ved Fårevejle Sundhedshus	46	237	191	
	523	Områdefornyelse Nykøbing Sj.	3.585	3.595	10	
	547	Vejanlæg Getsøvej 4500, almene boliger	193	4.156	3.963	
	617	Campus Asnæs	12.500	12.500	0	
	618	Intern bygherrerådgivning	1.491	1.500	9	1.600
	647	Byfornyelse Vig	1.283	164	-1.119	300
	659	Byfornyelse Asnæs	971	471	-500	300
	668	Moviaprojekter	92	-35	-127	
	700	Køb og salg af grunde og bygninger 2023	1.983	1.698	-285	
	701	Køb og salg af grunde og bygninger m.moms 2023	-3.085	-3.085	0	
	716	Nødgenerator i Nykøbing Sj.	297	300	3	
	717	Udleveret anlægspulje		100	100	
	801	Køb og salg m. moms				
Vækst og Udviklingsudvalget	I alt	2.539	6.444	3.905	6.000	
	330	Renoveringsplan 2020 - Havne	266	228	-38	
	541	Kunstgræsbane		3.000	3.000	
	610	Renovering Malergården	-297	-257	40	
	644	Renovering af beskyttende moler	1.127	1.323	196	
	673	Forundersøgelser, museum		300	300	
	674	Realisering fælles museum				5.000
	675	Vig skole bib sammen-behov for flere klasselokale	687	1.000	313	
	680	Energiforbedringer klubhuse	756	850	94	
	749	Geomino				1.000

Anlægsoversigt 2023 og 2024 (2)

Anlægsoversigt		2023			2024	
		Forbrug 2023	Korr. Budget 2023	Rest korr. budget 2023	Korr. Budget 2024	
I alt		125.351	210.301	84.950	90.864	
Børne, Unge og Uddannelsesudvalget	I alt	14.332	50.262	35.930	41.300	
	544	Garage ombygning, Havnevej 18, STU		-92	-92	
	619	Påbud Højby Skole	8.767	33.478	24.711	
	661	Ombygning af Nykøbing skole	4.860	9.104	4.244	29.000
	669	Pavilloner Nykøbing Sj. skole	138	172	34	
	714	Nyt legepladsudstyr	567	600	33	
	740	Sammenlægning Skovinstitutioner (Sct. Georg)		7.000	7.000	8.800
	750	Nyt og bedre tilbud til børnene i Hørve				3.500
Social, Ældre og Psykiatriudvalget	I alt	-171	2.224	2.395	8.660	
	467	Nyt tag på Grønnegården	-984	-639	345	
	631	Baeshøjgård, ansøgning fonde (demenshus)		752	752	
	634	Udbygning af produktionskøkken, Solvognen	95	410	315	
	660	Brandsikring af plejecentre		271	271	
	671	Udvidelse af parkeringsareal, Vangen	38	500	462	
	678	Sygeplejeklinik Asnæs	403	380	-23	
	711	Baeshøjgård, indgang varmtvandsbassin		250	250	
	717	Udleveret anlægspulje	256	200	-56	
	743	Indkøb af genoptræningsudstyr på Sejrsbo Rehabiliteringscenter	21	100	79	
	751	Byggeri på Grønnehaven				8.660

Anlægsoversigt 2023 og 2024 (3)

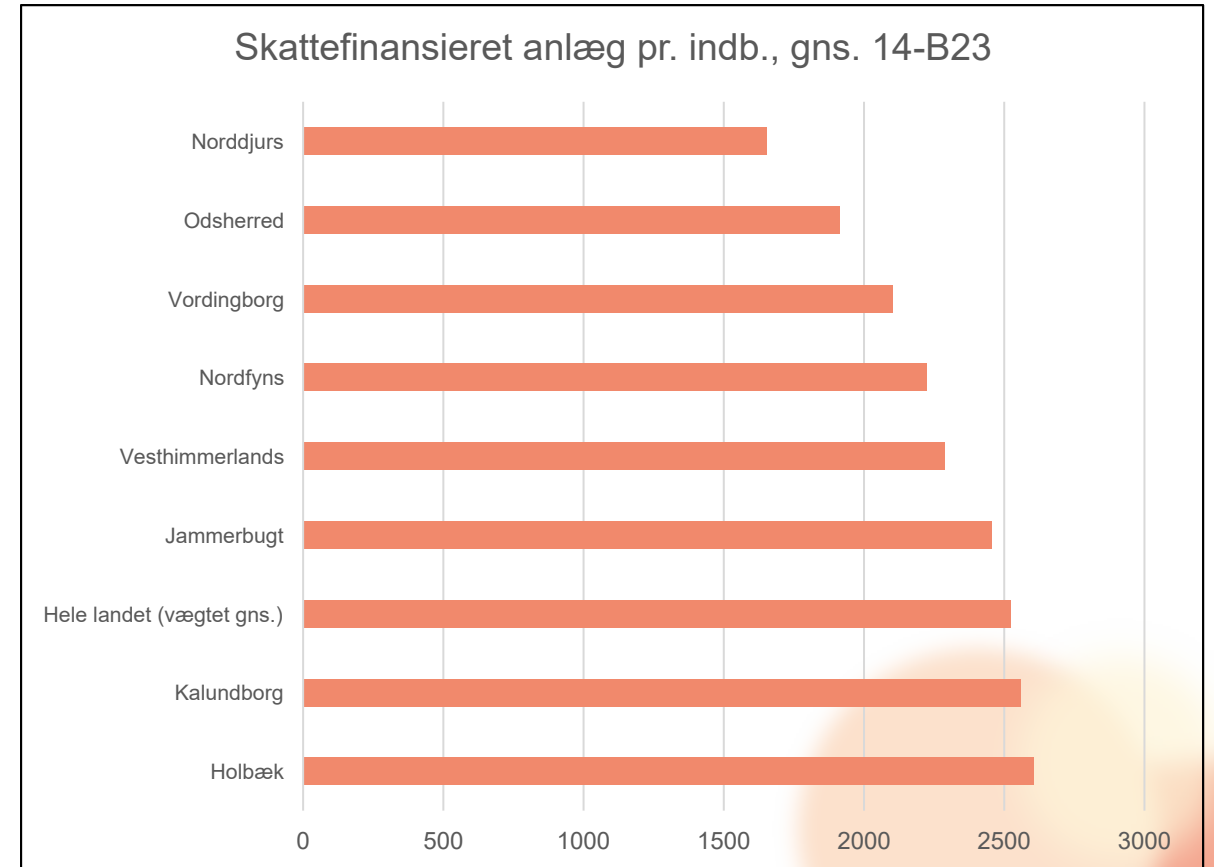
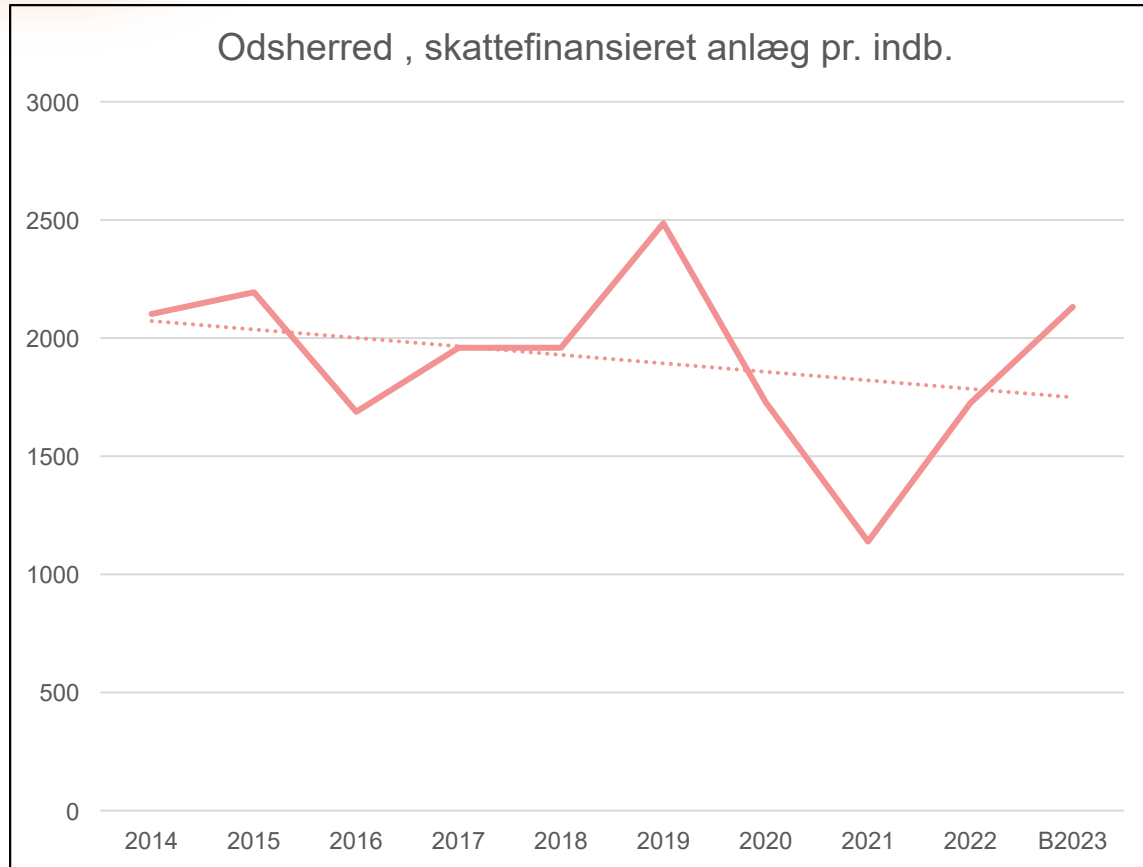
Anlægsoversigt		2023			2024	
		Forbrug 2023	Korr. Budget 2023	Rest korr. budget 2023	Korr. Budget 2024	
I alt		125.351	210.301	84.950	90.864	
Klima- og Miljøudvalget (1)	670	Nordre Strandvej - Stormskade	33	400	367	
	672	Klima/grøn-omstilling	1.036	3.629	2.593	
	679	Energipakke, gadelys 2023	3.476	4.000	524	0
	702	Kemirum i Fårevejle	456	975	519	
	705	Udvidet åbningstid Odden		900	900	
	709	Udviklingsprojekter	96	250	154	250
	712	Affaldsbeholdere på nye ordninger til helårshuse	25.564	25.630	66	
	713	Akutte afvandingsprojekter	753	2.500	1.747	2.935
	715	Nedtagning af brandhaner	172	200	28	
	719	Affaldsbeholdere sommerhuse	39.235	42.000	2.765	
	734	Energipakke, gadelys 2024				7.000
	741	Efterslæb og vedligeholdelse af cykelstier	259	1.000	741	
	742	Trafiksikkerhedspulje	150	400	250	
	752	Efterslæb på veje og stier mv. 2024				8.700
	756	Klimaplan 2024				2.000
	760	Badebro - handicaptilgængelighed				350
	761	Audebo pumpestation				400
	762	Rundkørsel mv. areal ved Nr. Asmindrup	-0		0	
763	Nedlæggelse af brandhaner				1.500	

Anlægsoversigt 2023 og 2024 (4)

Anlægsoversigt		2023			2024
		Forbrug 2023	Korr. Budget 2023	Rest korr. budget 2023	Korr. Budget 2024
I alt		125.351	210.301	84.950	90.864
Klima- og Miljøudvalget (2)	I alt	89.048	128.512	39.464	32.704
	252		392	392	
	444		2.215	-0	
	468		7.583	2.003	
	469		2.297	622	0
	482		0	420	900
	484			375	
	487			1.300	1.200
	489			250	
	492			126	
	496			125	
	524		959	18.205	
	547		339	570	
	615				2.369
	627		-208	-5	
	628		4.631	1.369	
	629				5.100
	640			146	
	650			938	
	653			1.225	0
655			750		

Hvor meget bruger andre på anlæg?

2014-2022 er regnskabstal, mens 2023 er budgettal.

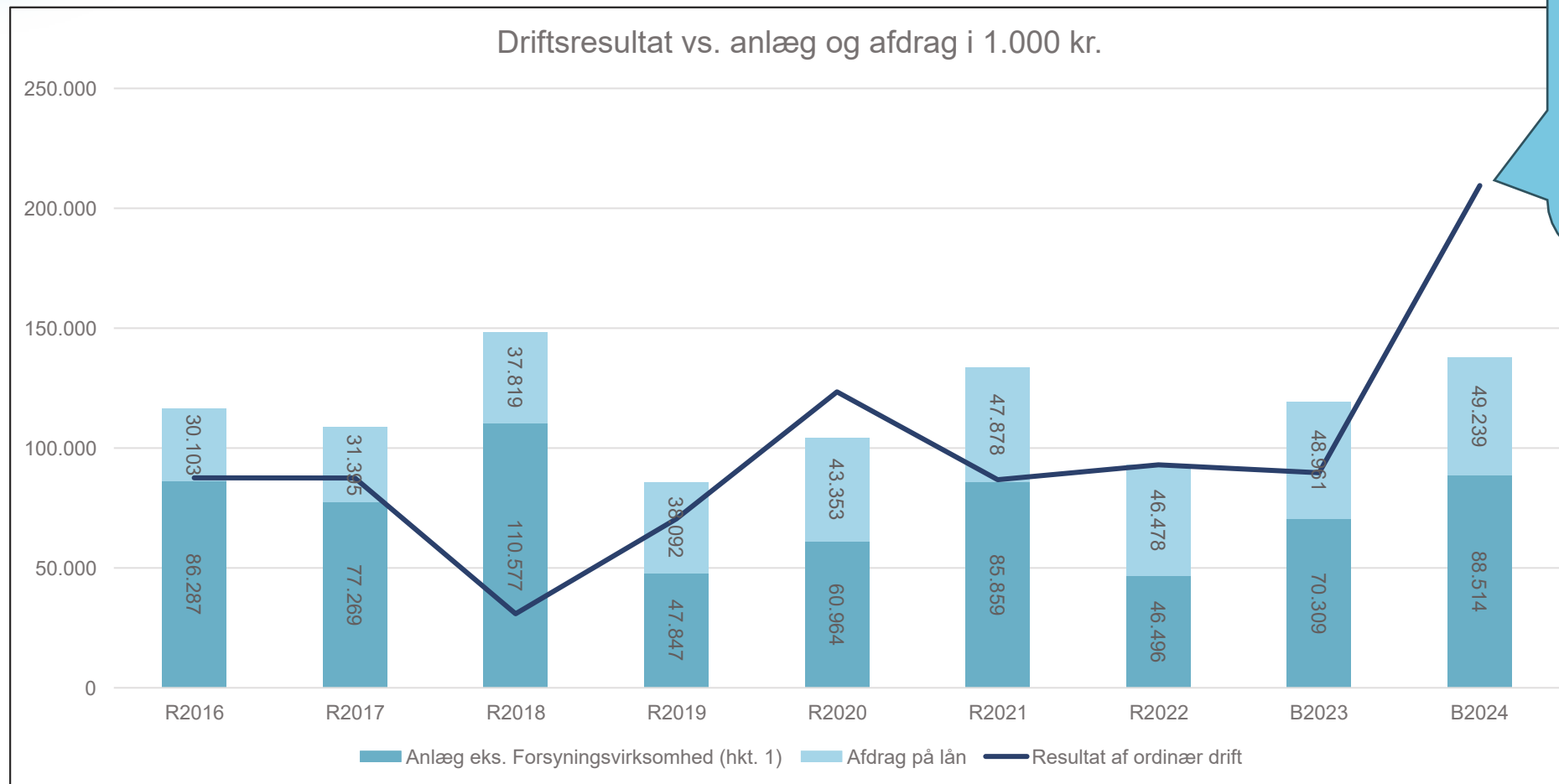
Hvad er et "passende anlægsniveau"?

	Kr. pr. indb. (gns. 2014-B2023)	I 1.000 kr. (med Odsherred Kommunes indbyggertal)
På niveau med øvrige kommuner (gns. 2014-B2023)	2.224	73.000
På niveau med landsgennemsnit (gns. 2014-B2023)	2.524	83.000
På niveau med Holbæk og Kalundborg (gns. 2014-B2023)	2.581	85.000
Historisk niveau i Odsherred Kommune (gns. 2014-B2023)	1.911	63.000

2014-2022 er regnskabstal, mens 2023 er budgettal.

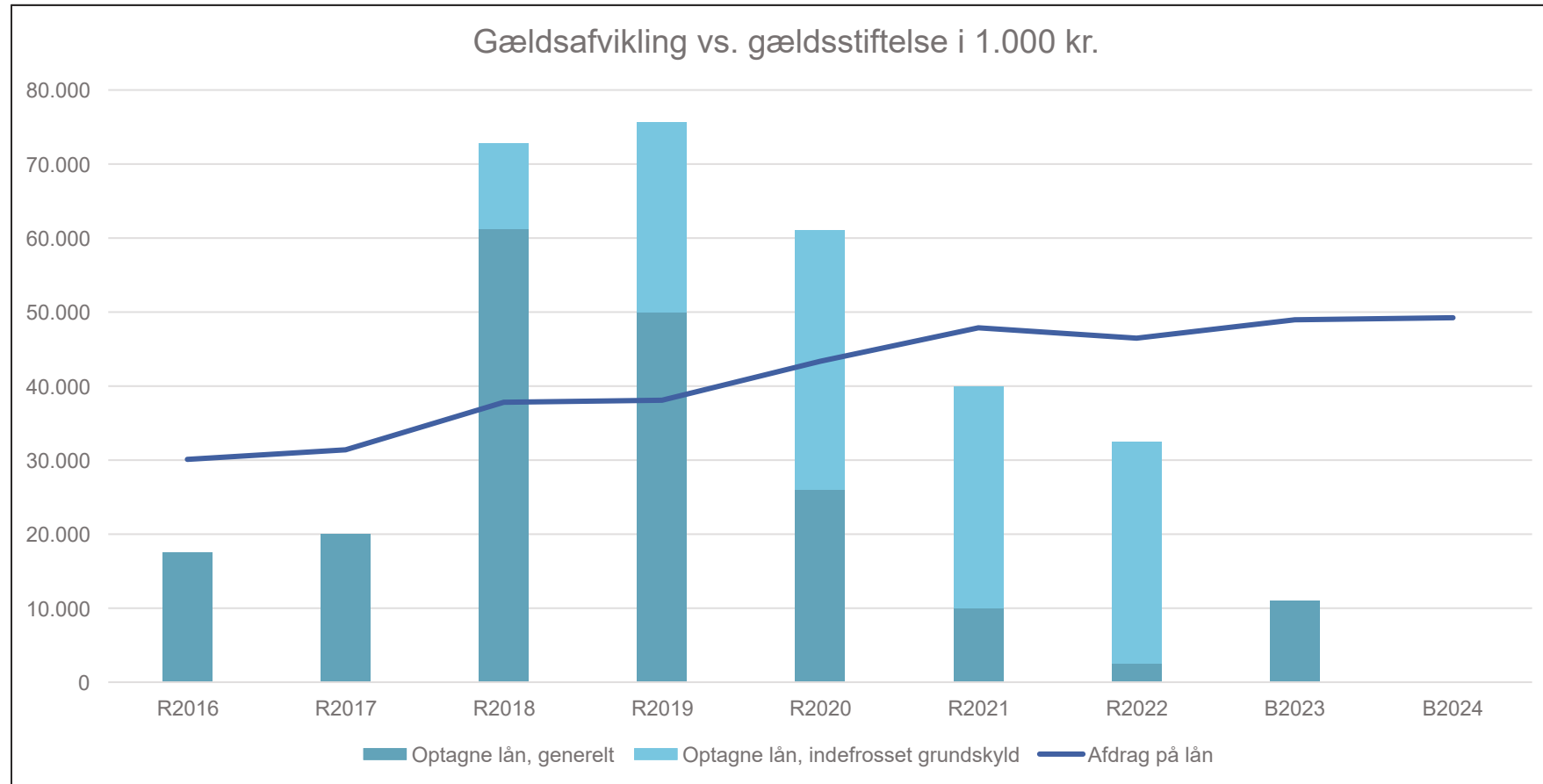
Kan driften finansiere anlæg og afdrag?

Det høje driftsresultat i B2024 skyldes primært det ekstraordinære provenu fra grundskyld sfa. ændring i de nye ejendoms-vurderinger. 2024 må derfor betragtes som særligt år.

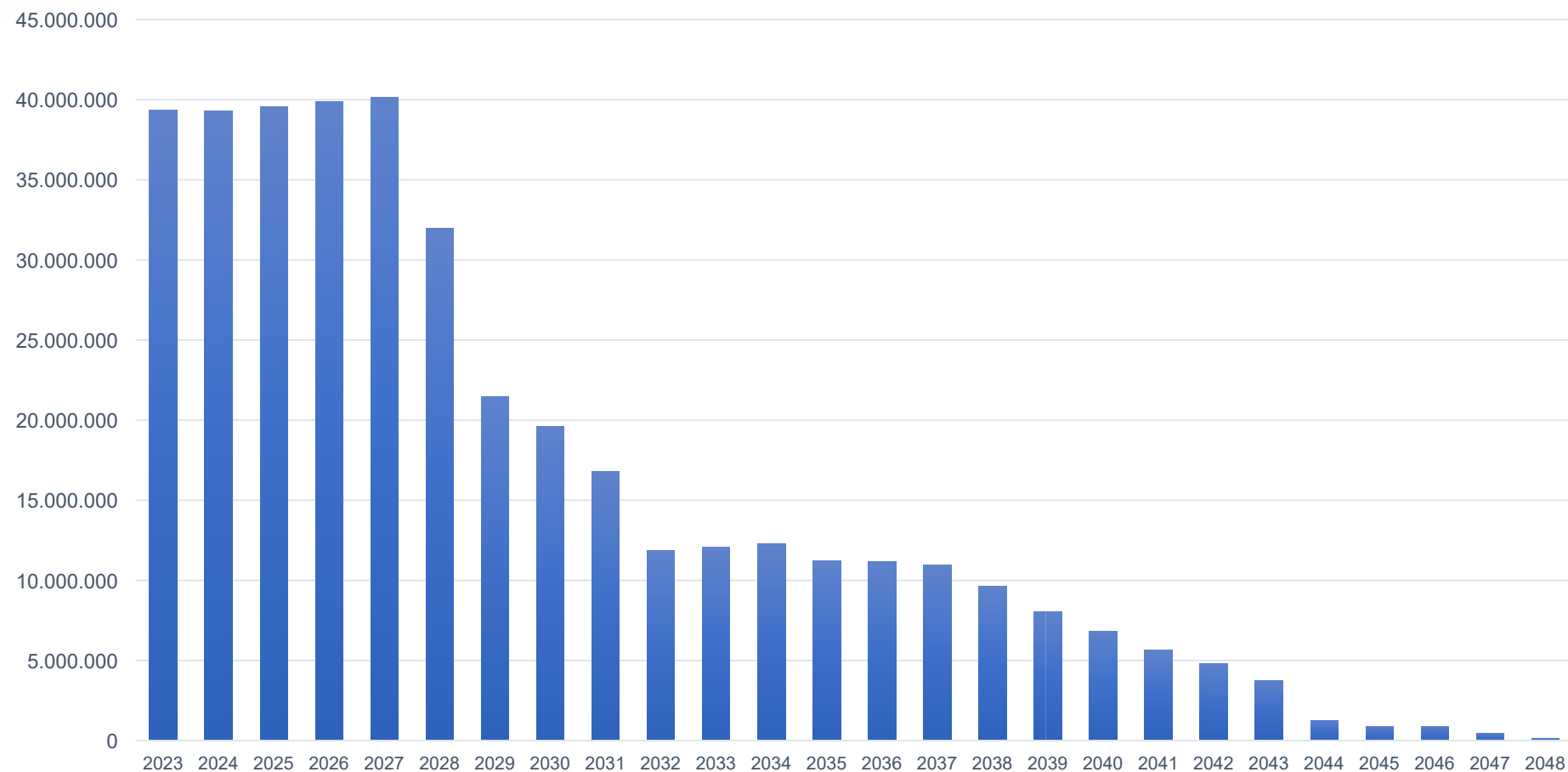
Gældsafvikling vs. gældsstiftelse

Afdragsprofil

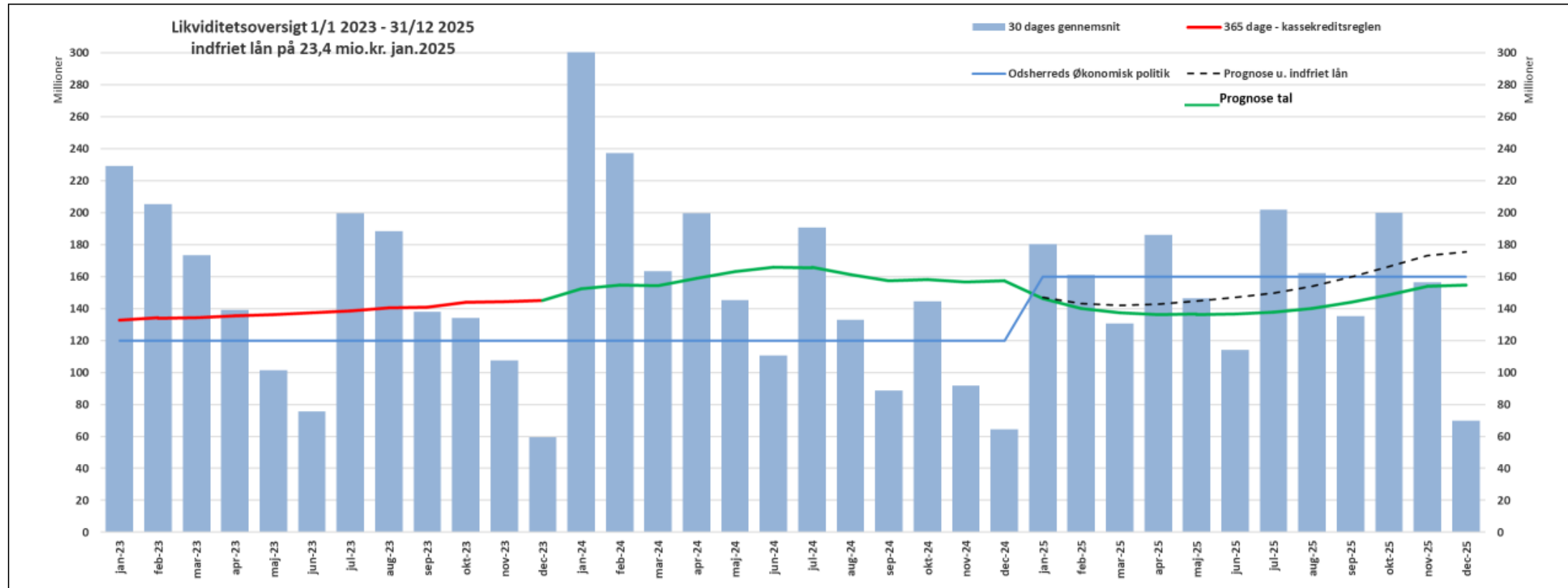

Afdragsprofil ekskl. lån til ejendomsskatter i hele kr.

Note: Desuden ekskl. lån vedr. ældreboliger og affaldsområdet (forsyning).

Likviditetsprognose

Mulig for indfrielse af lån

Gæld primo 2024 på 360,8 mio. kr. ekskl. ældreboliglån, indefrosset grundskyld og renovationsområdet.

303,2 mio. kr. i fast rente (84 pct.)

57,6 mio. kr. i variabel rente (16 pct.)

230,3 mio. kr. af gælden i fast rente er optaget til en lav rente mellem -0,21% p.a. til 1,6 % p.a.

Lige nu høj rente på de variable lån.

Variable lån kan indfries uden omkostninger, hvis lånet indfries ved renteudløb/genforhandling af renten.

Fortsættelse.....

Mulig for indfrielse af lån

Forslag til indfrielse af lån med variabel rente med en restgæld primo 2025 på 23,4 mio. kr. Der er budgetlagt med årlige udgifter på ca. 7 mio. kr. til renter og afdrag på lånet. Beløb der kan lægges i kassen ved indfrielse. Lånet har en løbetid frem til 2028.

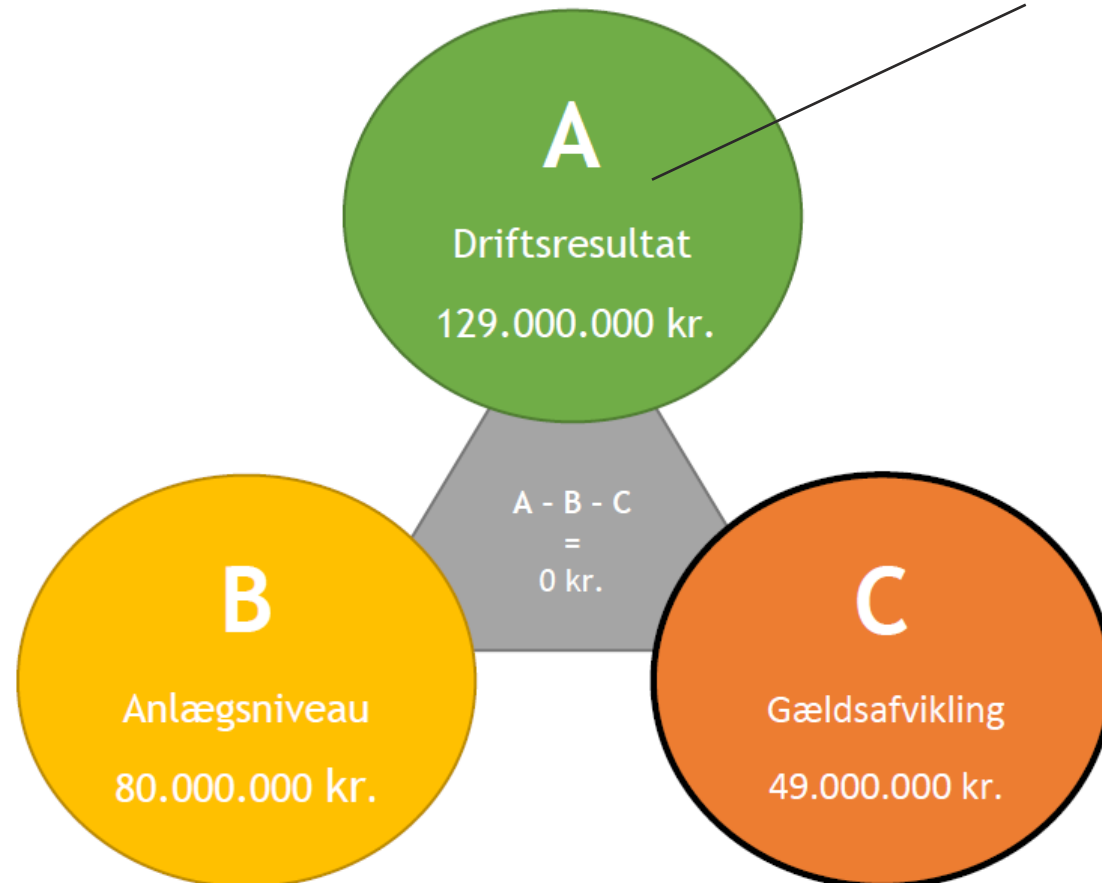
I likviditetsprognosen viser den grønne linje med prognose tal udviklingen ved indfrielse af lån på 23,4 mio. kr. primo 2025.

Medio 2024 udarbejdes en vurdering om muligheder og anbefaling for indfrielse af lån i 2025.

Nuværende ØP

Økonomisk balance

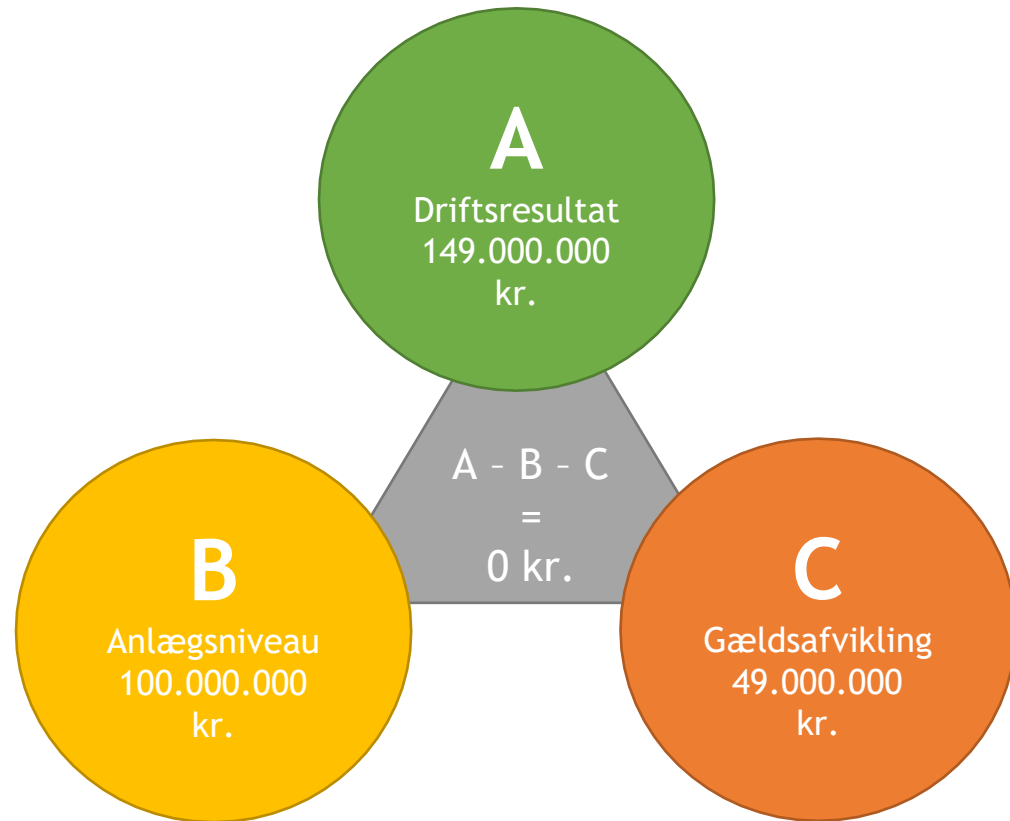

Husk, at der ligger en udisponeret bufferpulje på 20 mio. kr. i driftsbudgettet, som "optager plads"

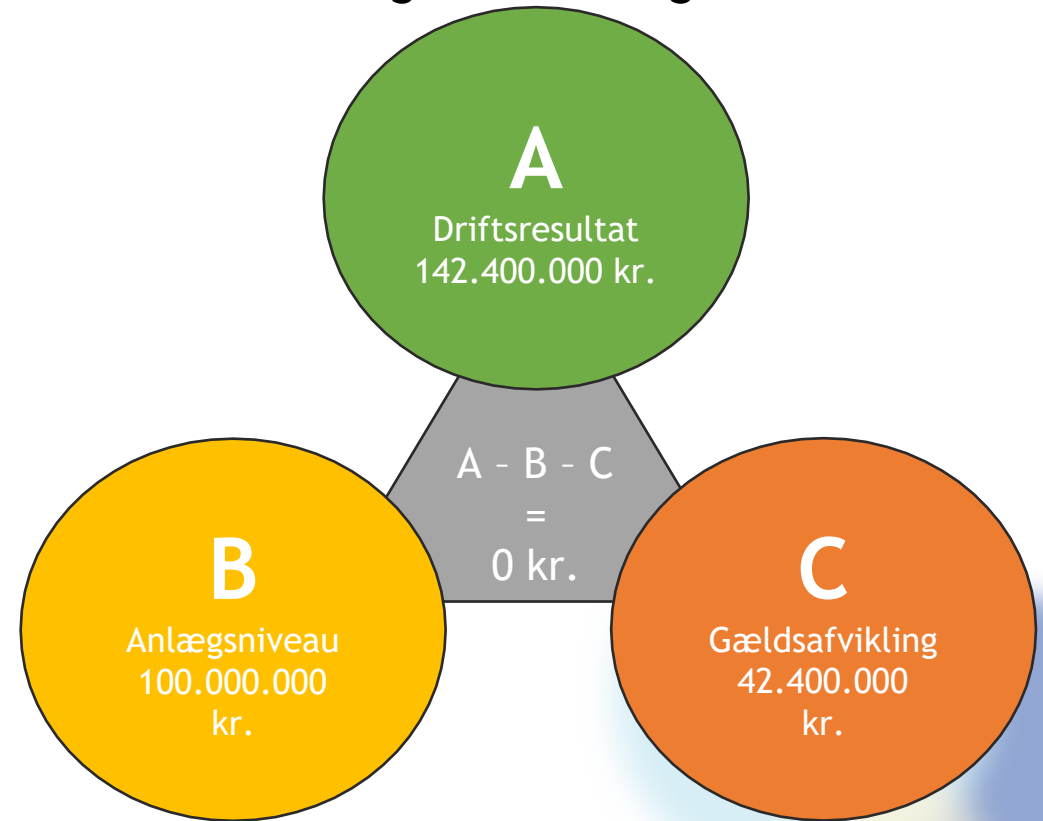

Ændringer til ØP?

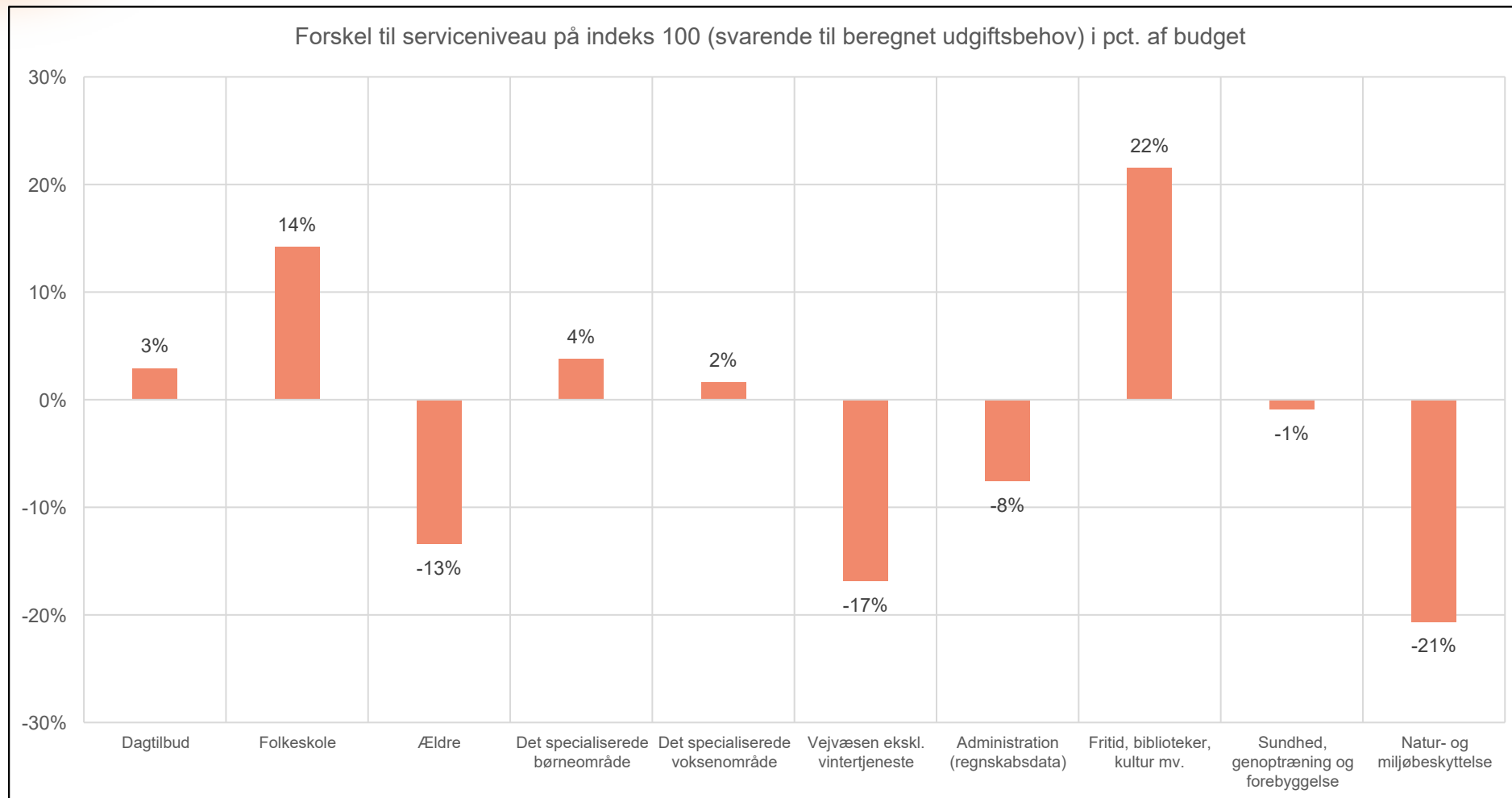
Økonomisk balance 2025 - anlæg 100 mio. kr.

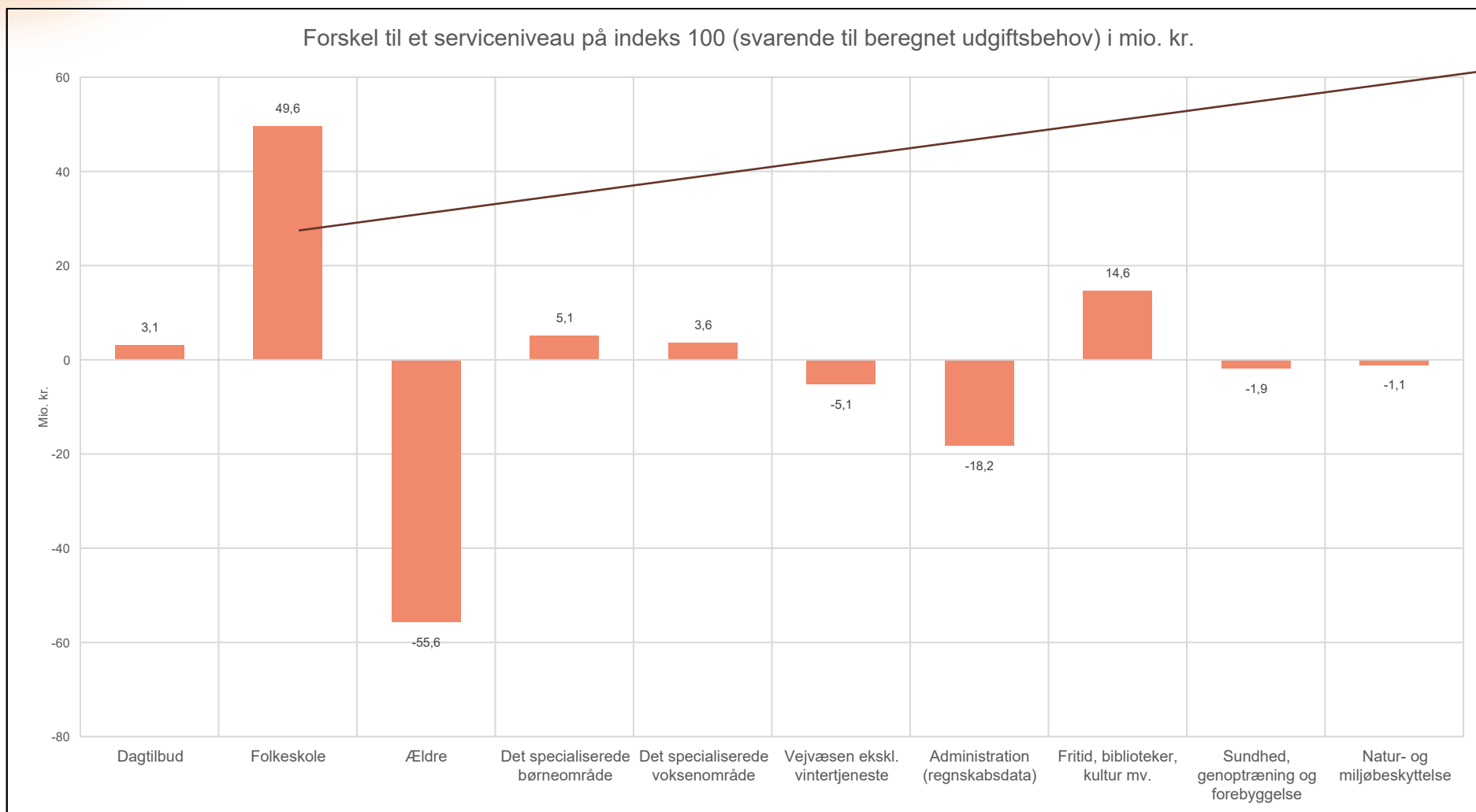
Økonomisk balance 2025 - anlæg 100 mio. kr.
og fald i afdrag

Forskel til beregnet udgiftsbehov ("serviceniveau 100") i procent

Forskel til beregnet udgiftsbehov ("serviceniveau 100") i millioner kr.

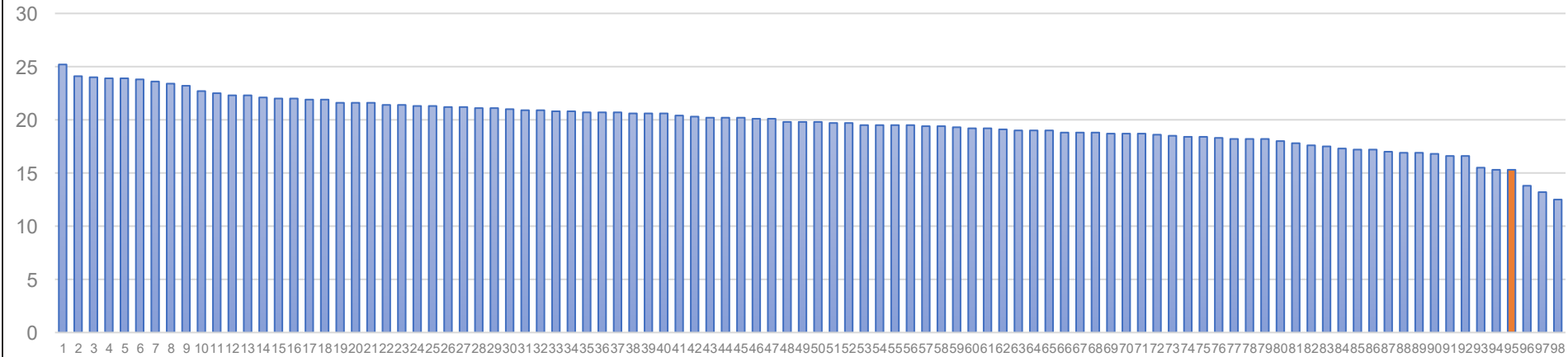

Det er først og fremmest specialundervisning, der gør skoleområdet dyrt, jf. dias om folkeskoler

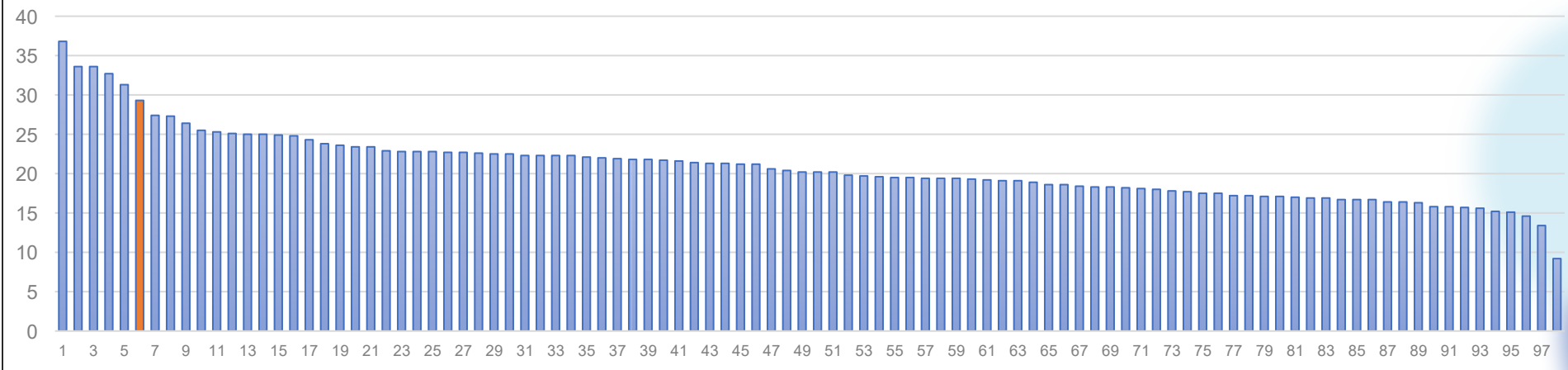
Demografi

Andel borgere under 18 år (pr. 1. januar 2023)

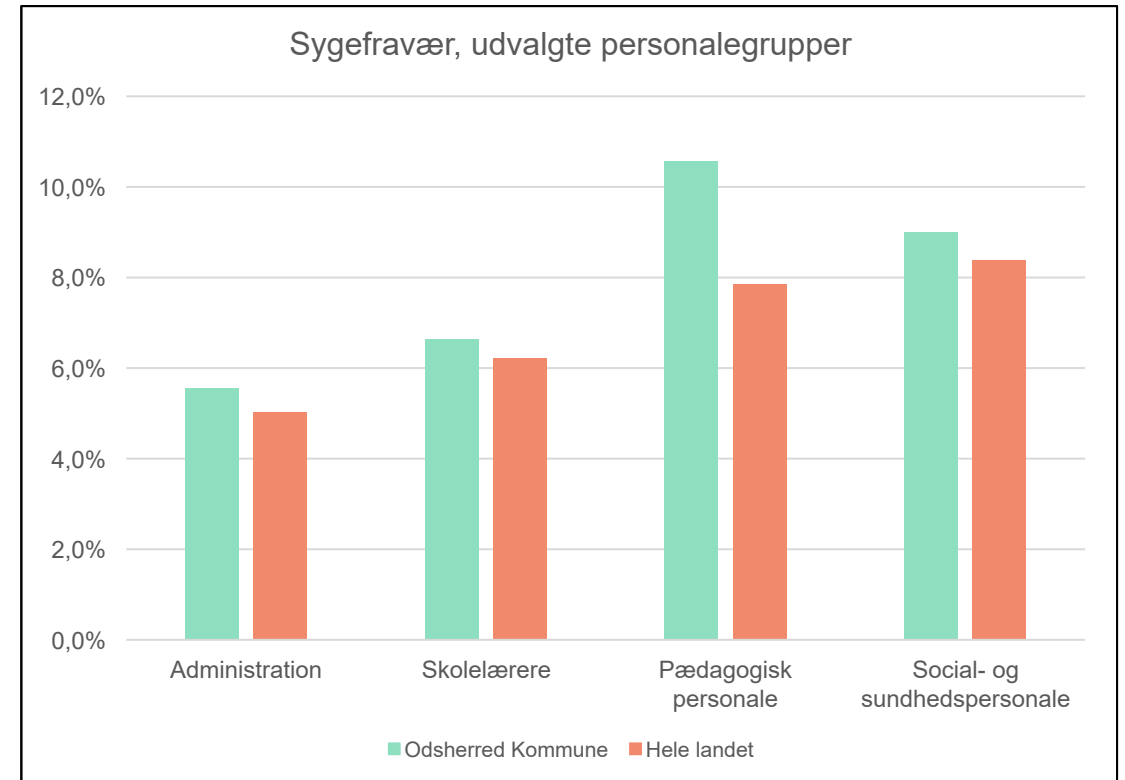
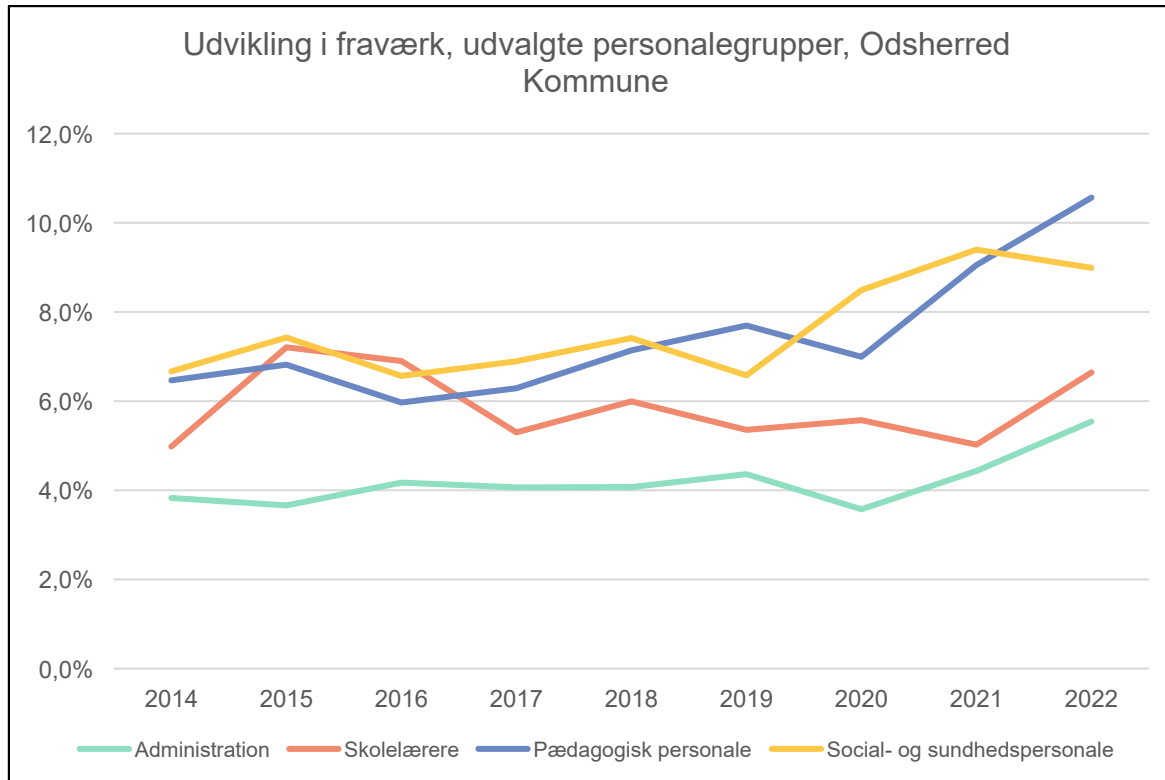
Andel borger over 66 år (pr. 1. januar 2023)

Fravær

Fravær, overordnet set

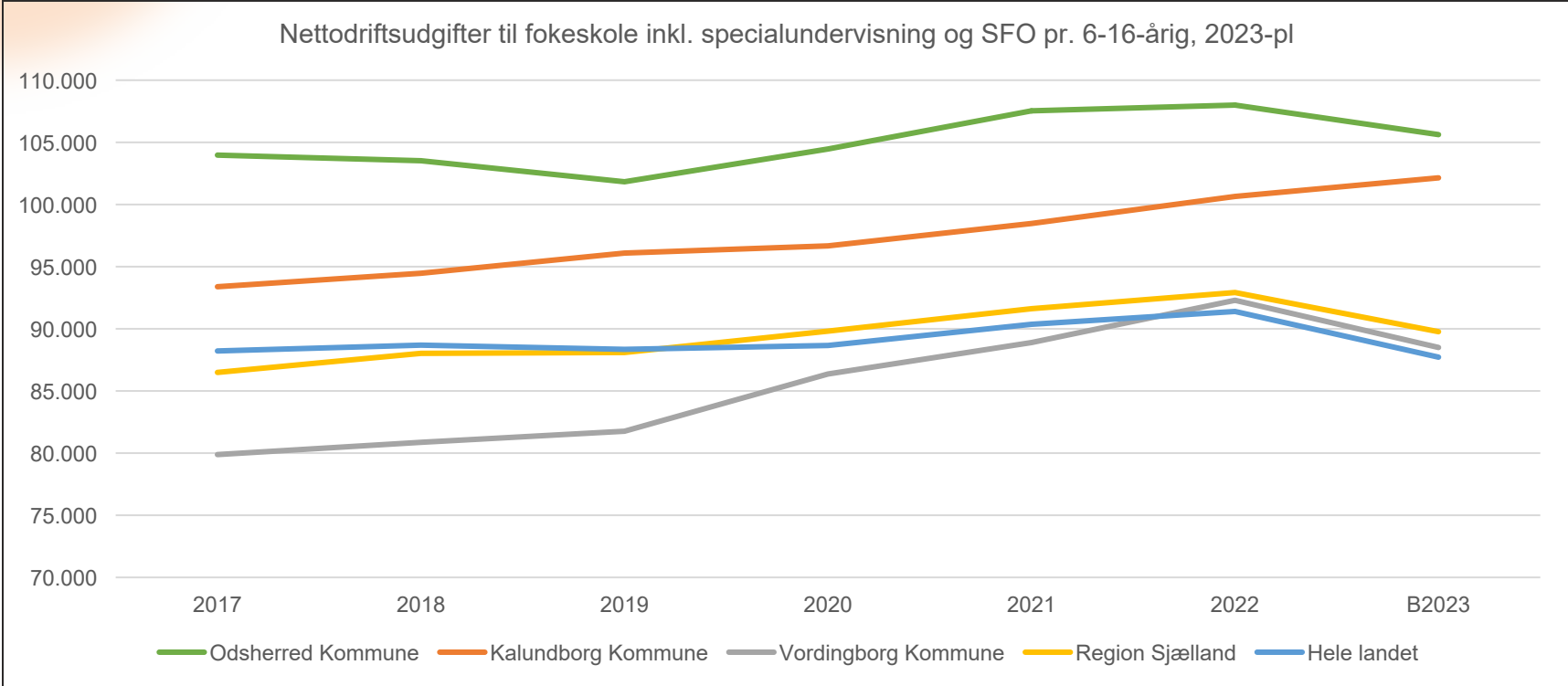

Skoler og specialundervisning

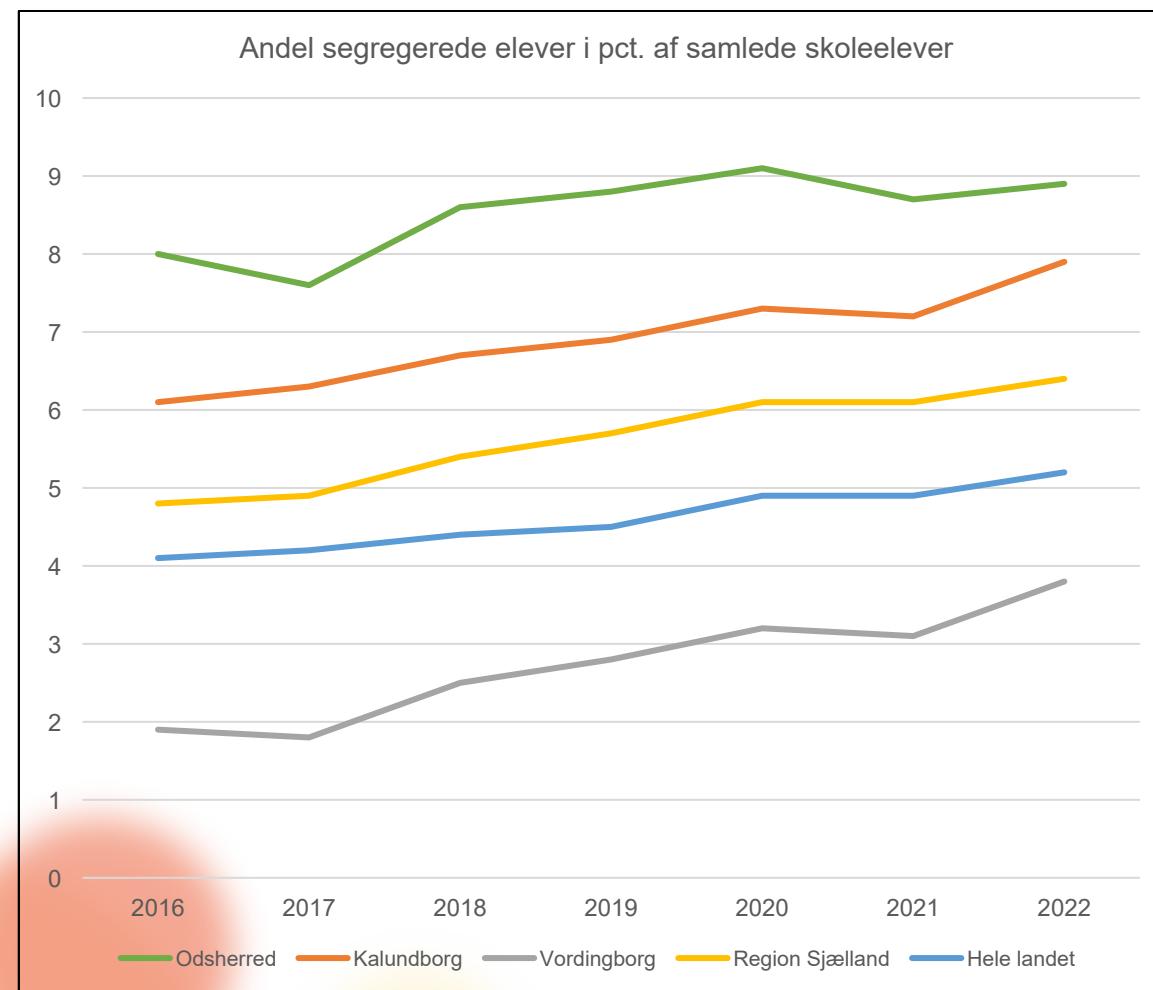
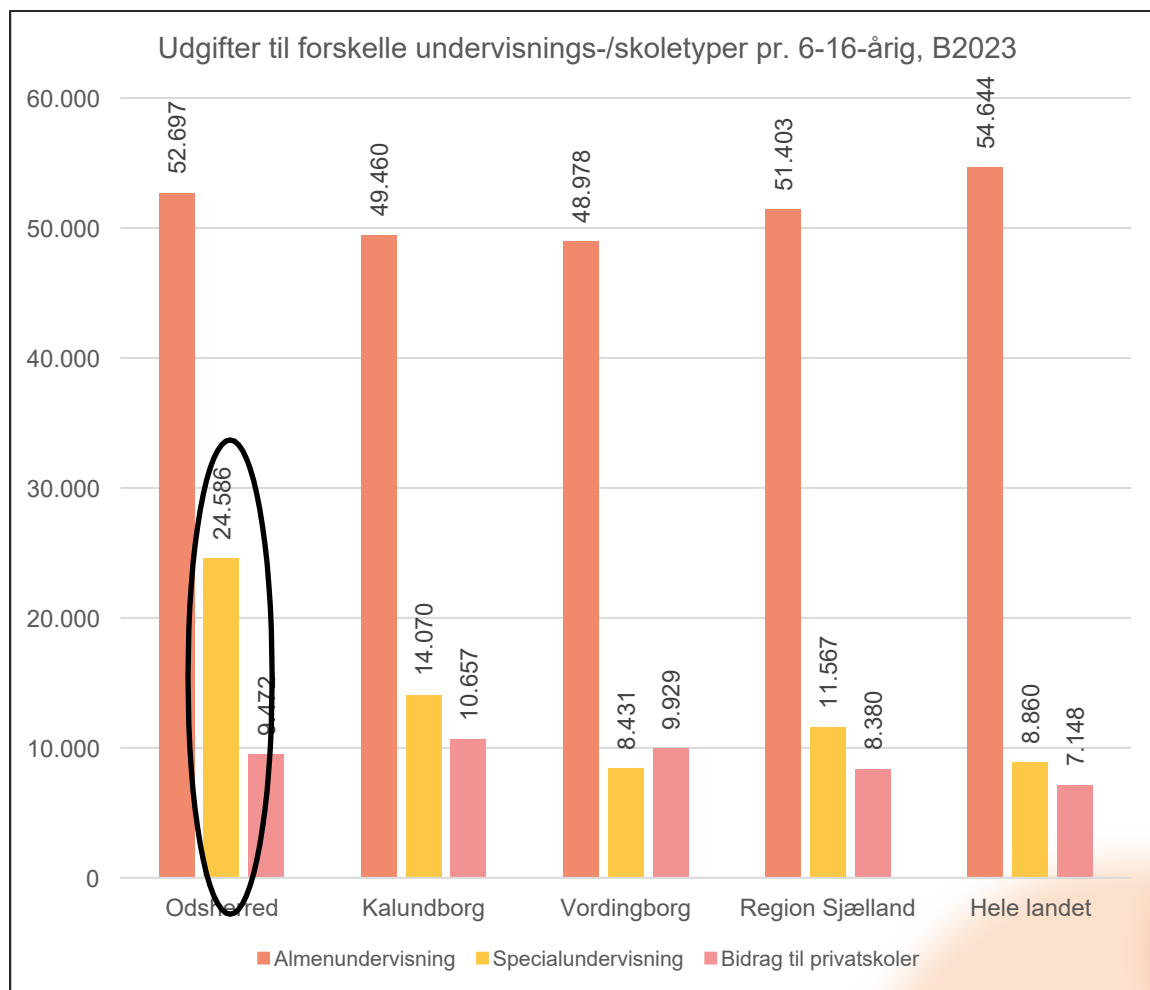

Direkte benchmark

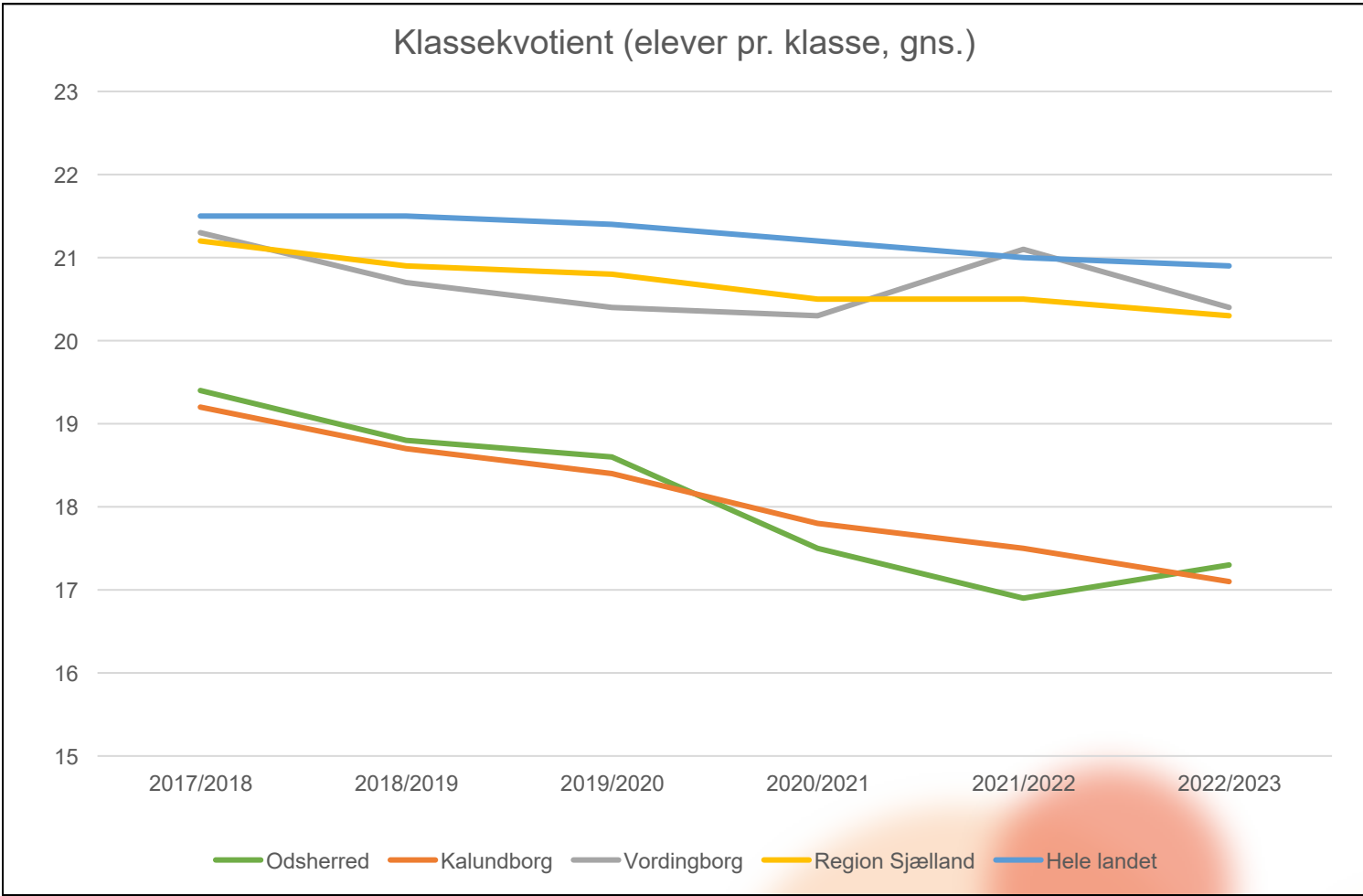
Budget 2023, indekseret	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sjælland	Hele landet
	Faktisk udgiftsniveau	120,4	116,4	100,9	102,3
Beregnet udgiftsbehov	103,4	100,8	100,5	99,8	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	116,4	115,4	100,5	102,5	100,0

Specialundervisning trækker markant op

Klassekvotienter (1)

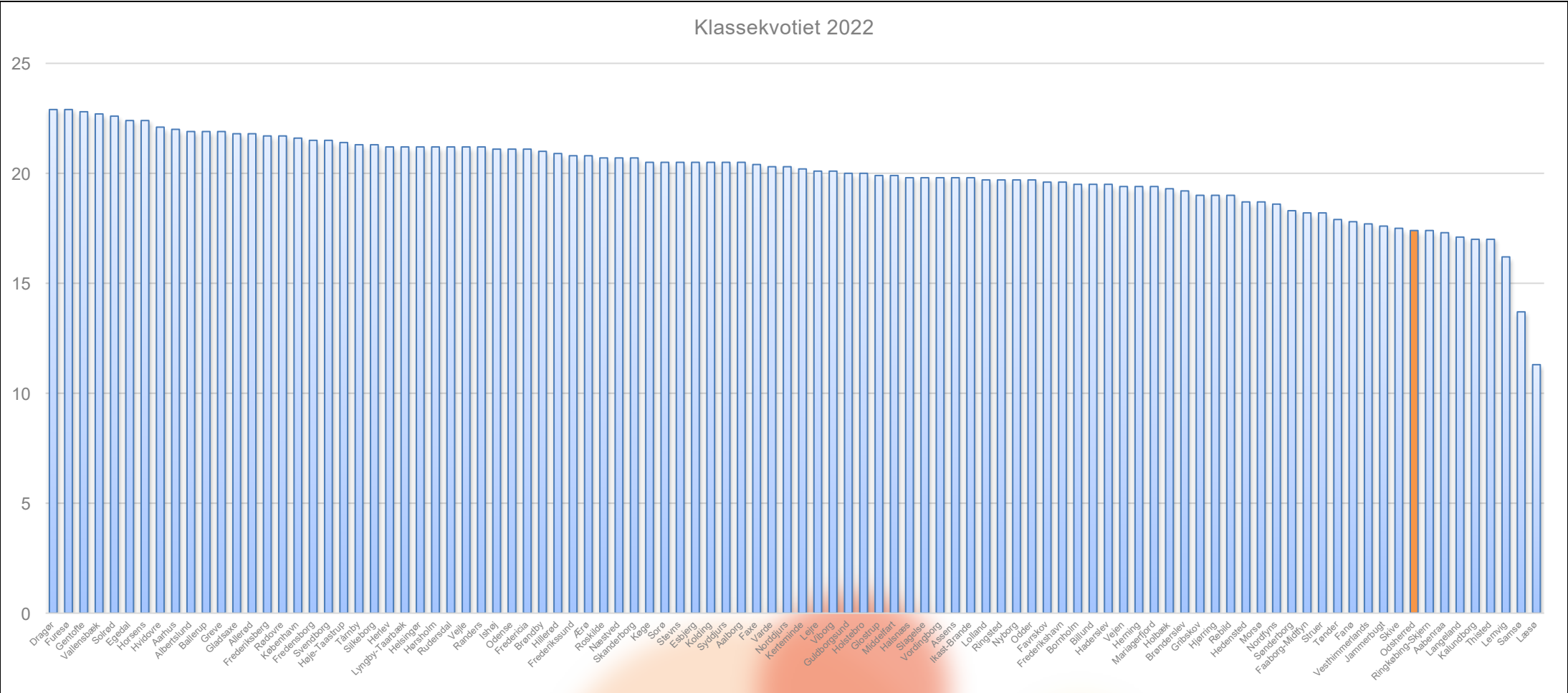

Odsherred har en af landets laveste klassekvotienter, som alt andet lige gøre skolevæsenet dyrere.

Det koster årligt kommunen ca. 30 mio. kr. at have en så lavt klassekvotient (sammenlignet med landsgennemsnittet).

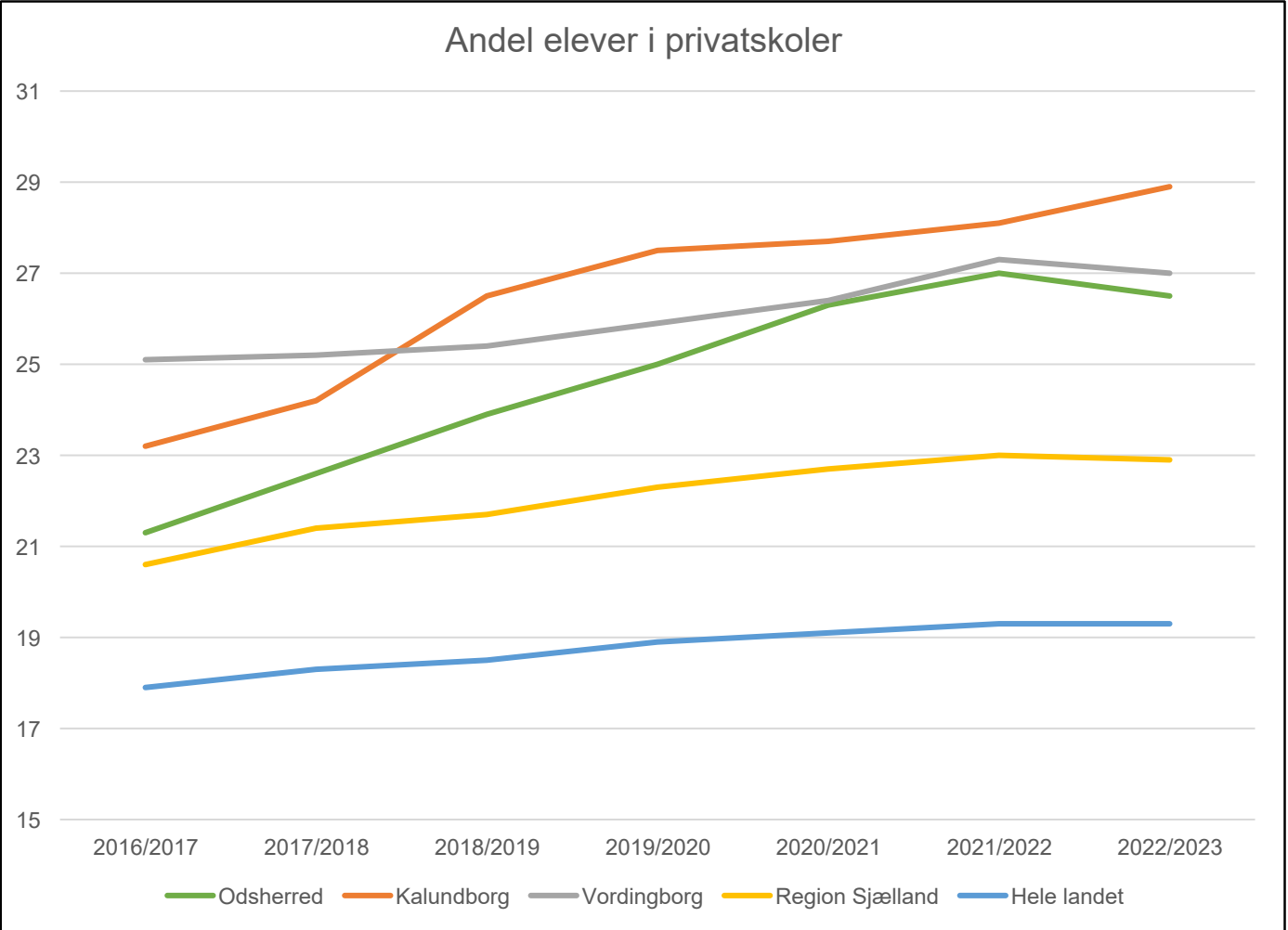

Klassekvotienter (2)

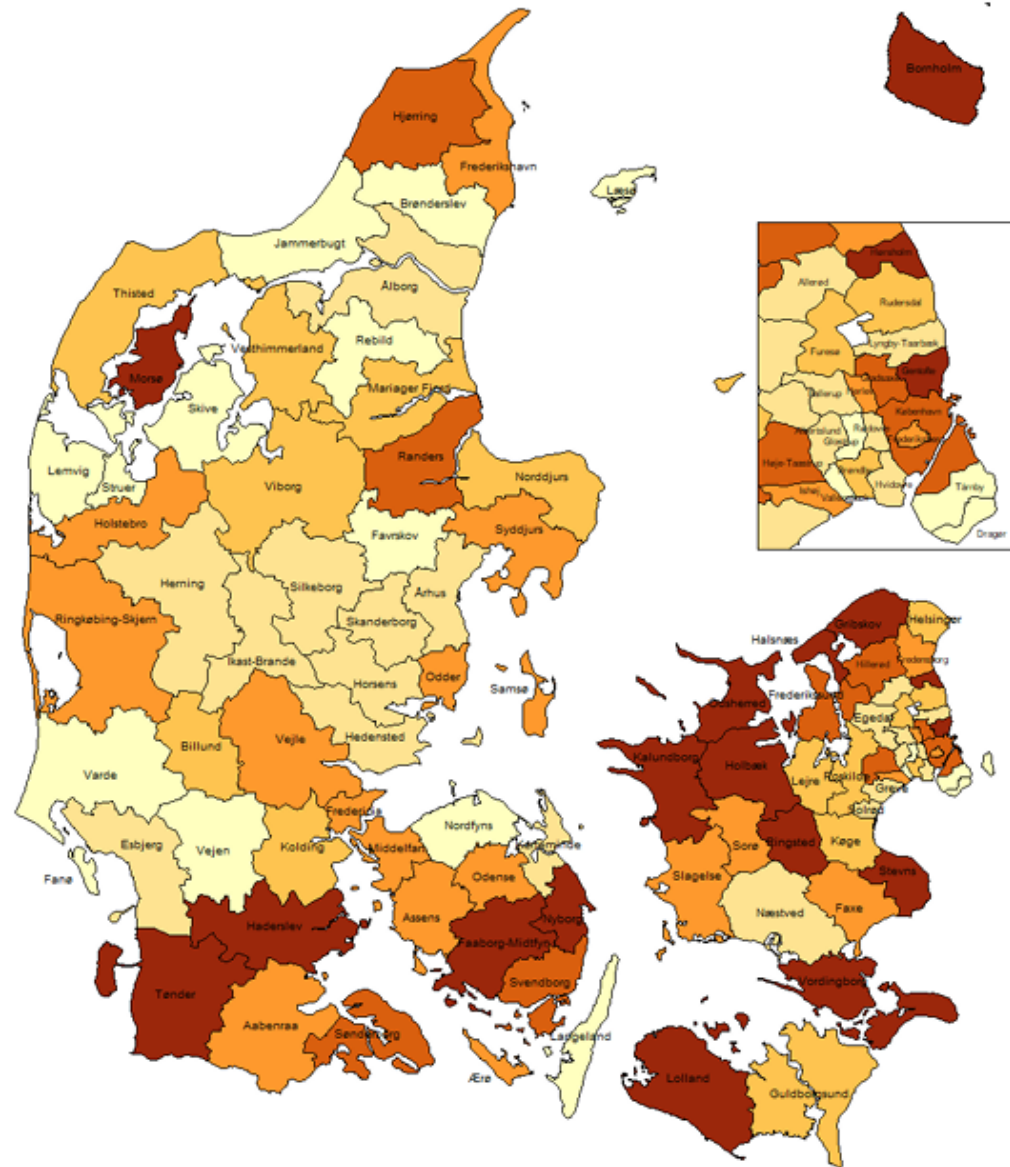
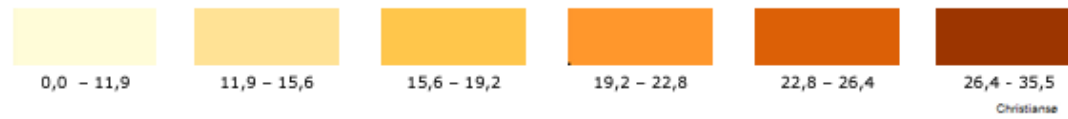
Elever i privatskoler

Elever i privatskoler påvirker kommunens økonomi på skoleområdet, fordi kommunen betaler et bidrag (i 2024 på ca. 46.000 kr.).

Når der er ledig kapacitet i kommunens egne skoler, som der er i Odsherred Kommune, jf. de lave klassekvotienter, er dette bidrag på ca. 46.000 kr. en merudgift for kommunen, da eleven kunne være undervist i kommunens egne skoler, næsten uden merudgifter.

Andel elever i privatskoler i pct. af elever i grundskolen 2022/2023 i pct.

ODSHERRED
KOMMUNE

Budgetudfordringer BUU

Budgetudfordring BUU specialundervisningsområdet i 2024 og 2025

ODSHERRED
KOMMUNE

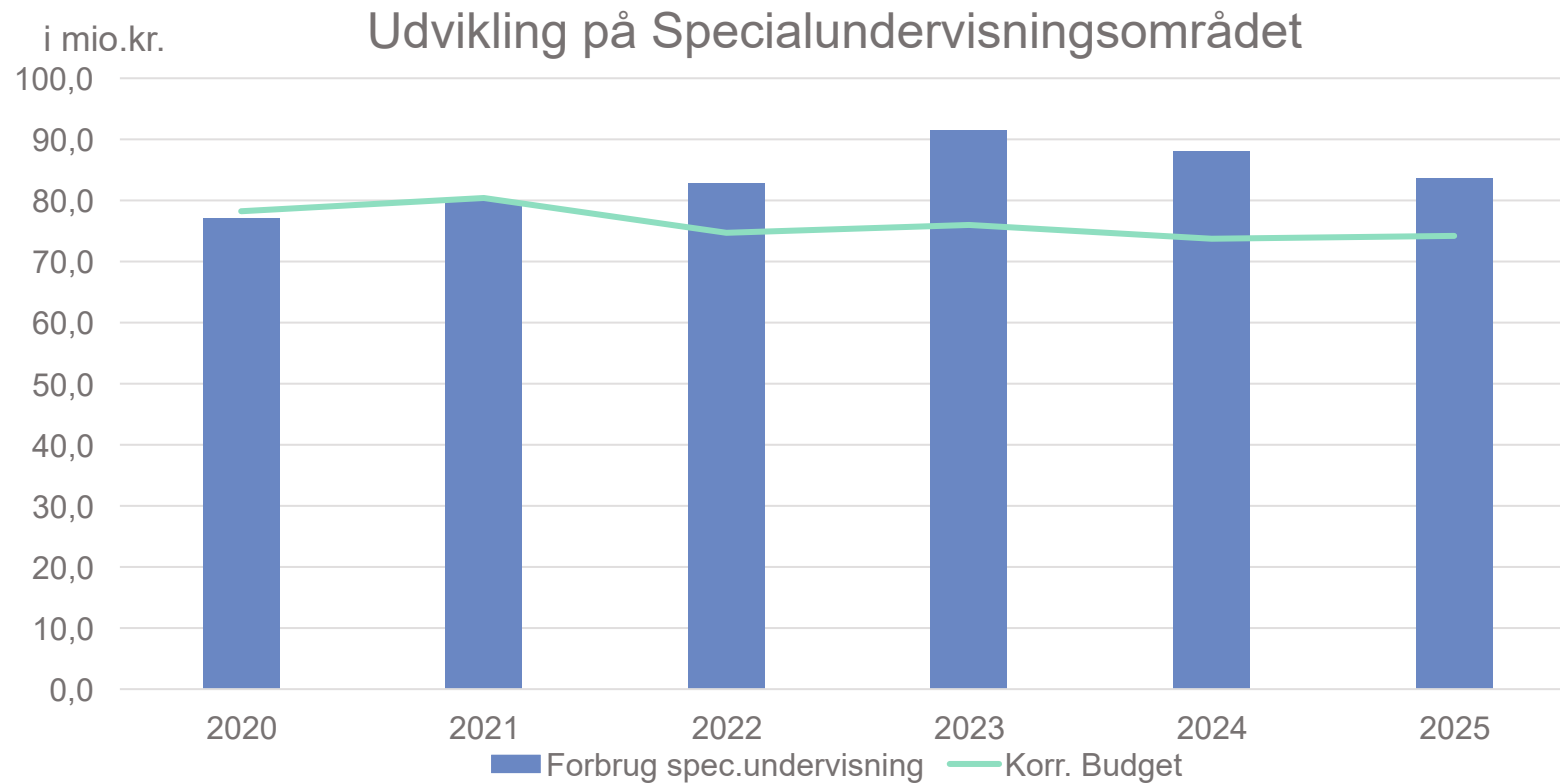
Forventet merforbrug	2024	2025
Specialundervisningsområdet	14,4 mio.kr	9,4 mio.kr.

Ovenstående forventede merforbrug er med udgangspunkt i følgende:

- Kendte antal børn pr. januar 2024
- Der forudsættes et netto fald i antal elever i perioden august til december 2024
- Hjemtagelse af yderligere 10 elever til almenområdet

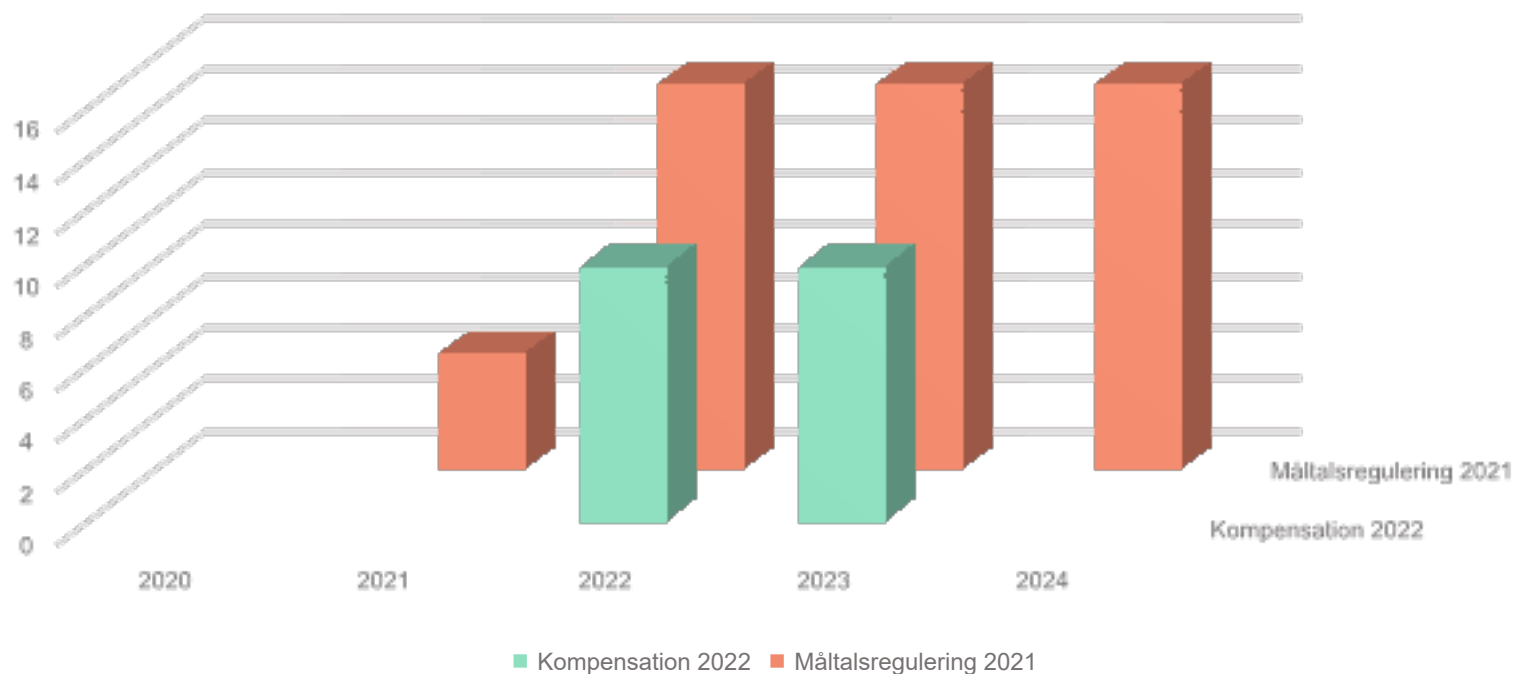
I prognosen er det forudsat, at der sker et netto fald i antal elever i perioden august til december 2024. Denne udvikling bør følges nøje, set i forhold til udviklingen i 2023.

Budget og forbrug 2020-2025 til specialundervisning

Vedtaget Reduktion i budget til specialundervisning

Til budgetaftale 2021 vedtog Byrådet en måltalsreduktion på 4,5 mio. kr. i 2021 og 14,9 mio. kr. i 2022 og varigt fremover.
I marts 2021 blev det klart at den vedtagne indfasning var for stejl, hvorfor Byrådet tilførte 9,9 mio. kr. i 2022 og 2023.
Fra 2024 og fremover er budgettet reduceret med 14,9 mio. kr.

Vedtaget Reduktion i budget til specialundervisning og merforbrug samt forventet afvigelse

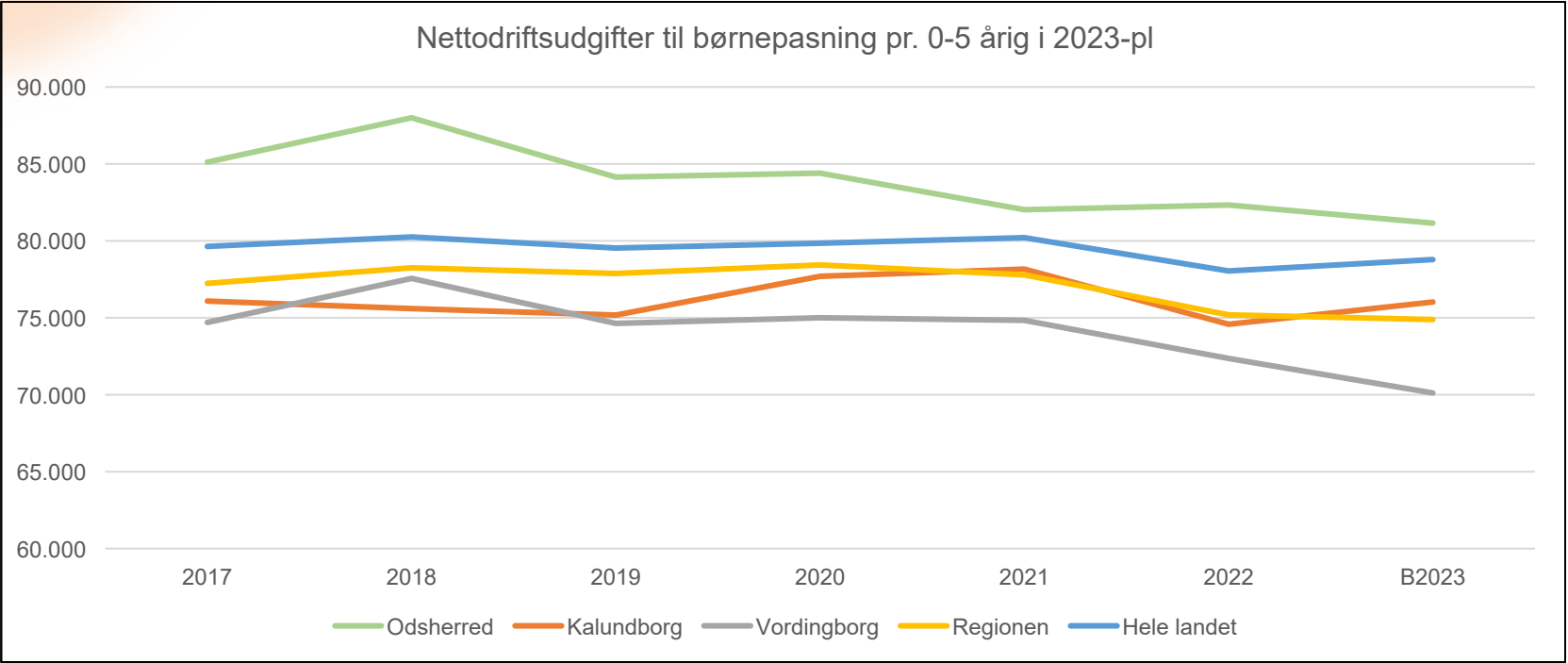
År	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Måltalsreduktion	0	- 4,5 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.
Budgettildeling	0	0	9,9 mio. kr.	9,9 mio. kr.	0	0
Reduktion i alt	0	- 4,5 mio. kr.	- 5,0 mio. kr.	- 5,0 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.	- 14,9 mio. kr.
Merforbrug i alt	- 1,0 mio. kr.	0,1 mio. kr.	- 8,0 mio. kr.	-15,0 mio. kr.		
Forventet merforbrug i alt					- 14,4 mio. kr.	9,4 mio. kr.

Dagtilbud

Direkte benchmark

<i>Budget 2023, indekseret</i>	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sjælland	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	103,0	96,5	89,0	95,1	100,0
Beregnet udgiftsbehov	97,0	97,9	96,0	99,2	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	106,2	98,5	92,7	95,9	100,0

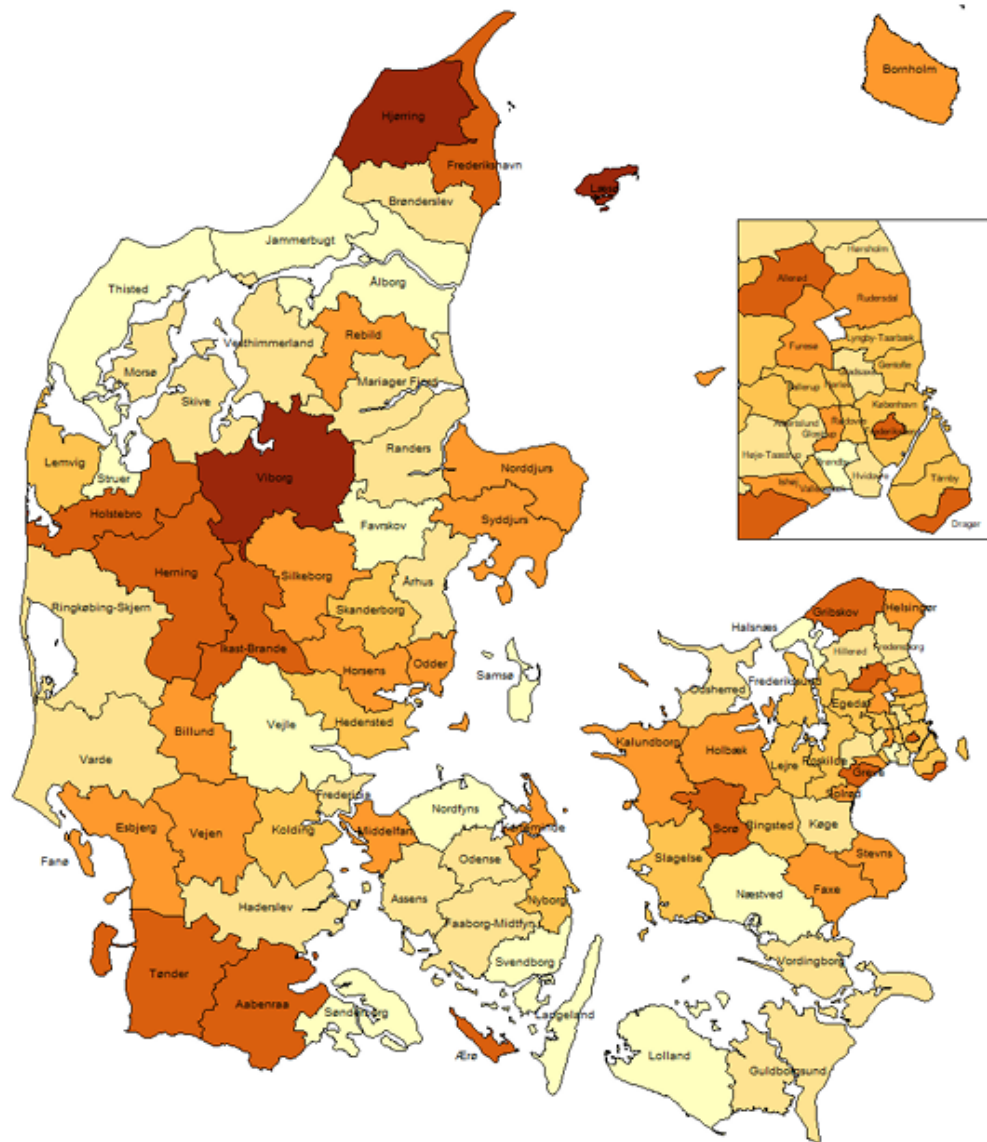

Normeringer

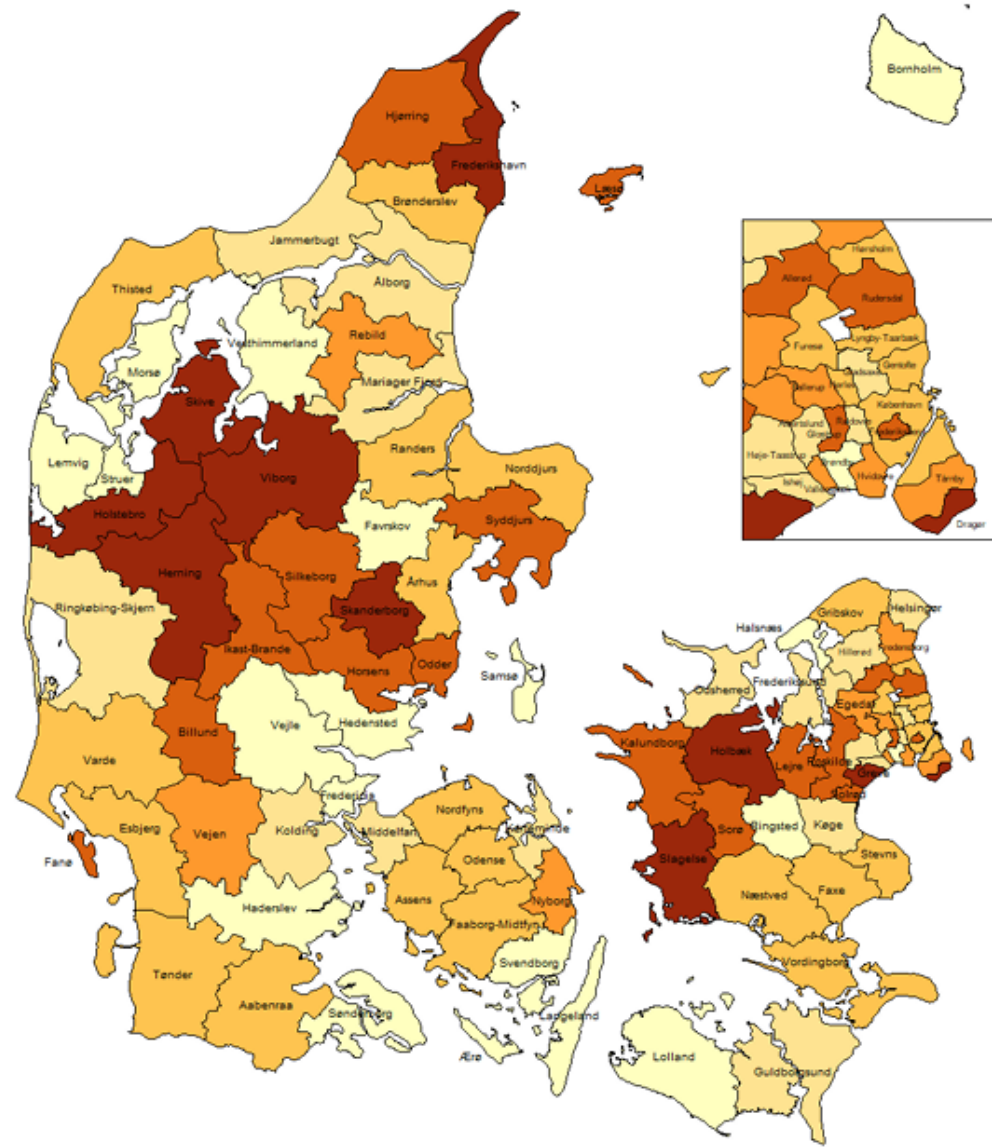
Antal børn pr.
fuldtidsbeskæftiget

Normeringer i daginstitutioner, 2022	0-2 år	3-5 år
Hele landet	2,9	5,6
Region Sjælland	2,9	5,7
Vordingborg Kommune	2,8	5,6
Kalundborg Kommune	3,0	6,0
Odsherred Kommune	2,8	5,4
<i>Bevægelseshaven (0-5 år)</i>	2,4	4,9
<i>Børnehuset Fårevejle (0-5 år)</i>	3,1	6,3
<i>Naturbørneh. Solbakken (3-5 år)</i>	-	4,1
<i>SpilOpen (0-5 år)</i>	3,2	6,5
<i>Moselinden (0-5 år)</i>	3,1	6,1
<i>Børnehuset Regnbuen (0-5 år)</i>	3	6
<i>Højby Børnehus (0-5 år)</i>	2,7	5,5
<i>Egebjerg Børnehave (3-5 år)</i>	-	5,3
<i>Raketten (0-5 år)</i>	2,7	5,3
<i>Skovinstitutionen (0-5 år)</i>	2,3	4,6
<i>Odden Vuggestue og Børnehave (0-5 år)</i>	1,7	3,4
<i>Rørvig Rødderne (0-5 år)</i>	2,9	5,8

Personalenormering daginstitutioner 0-2 år.
 Antal børn pr. fuldtidsbeskæftiget 2022

Personalenormering daginstitutioner 3-5 år.
 Antal børn pr. fuldtidsbeskæftiget 2022

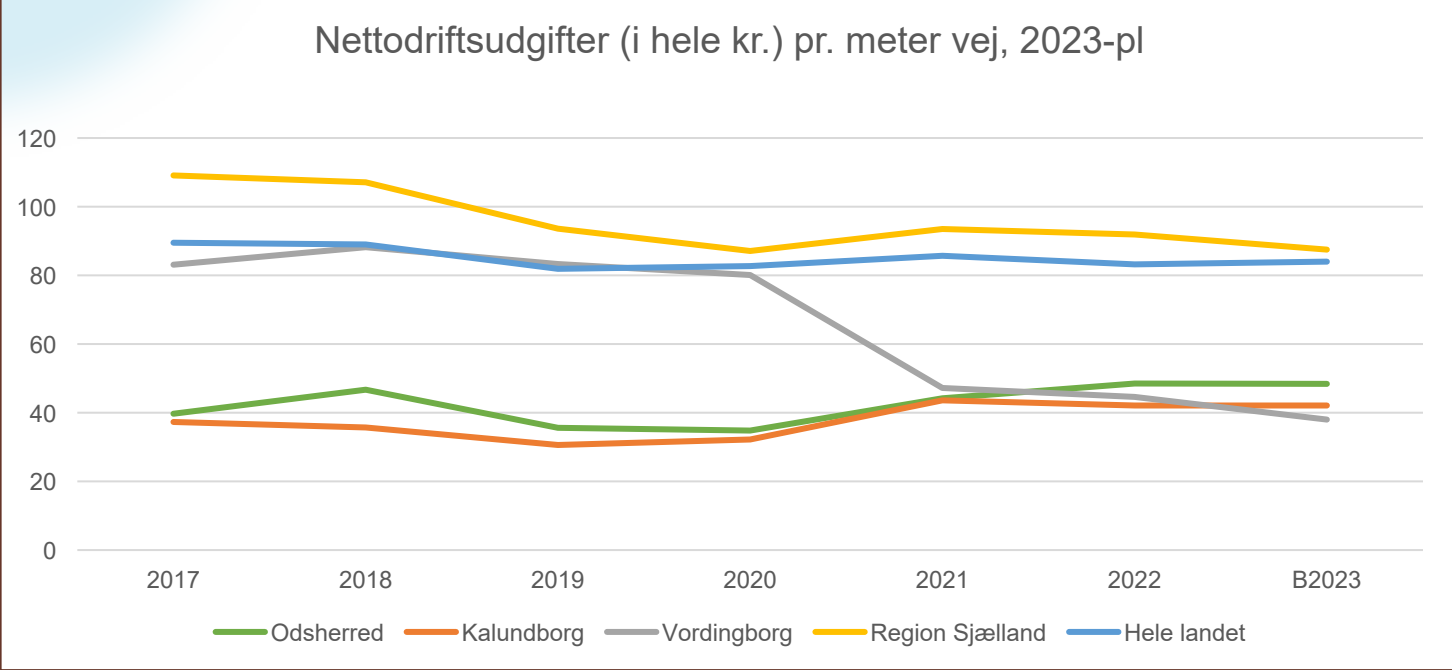

Veje og miljø

Direkte benchmark

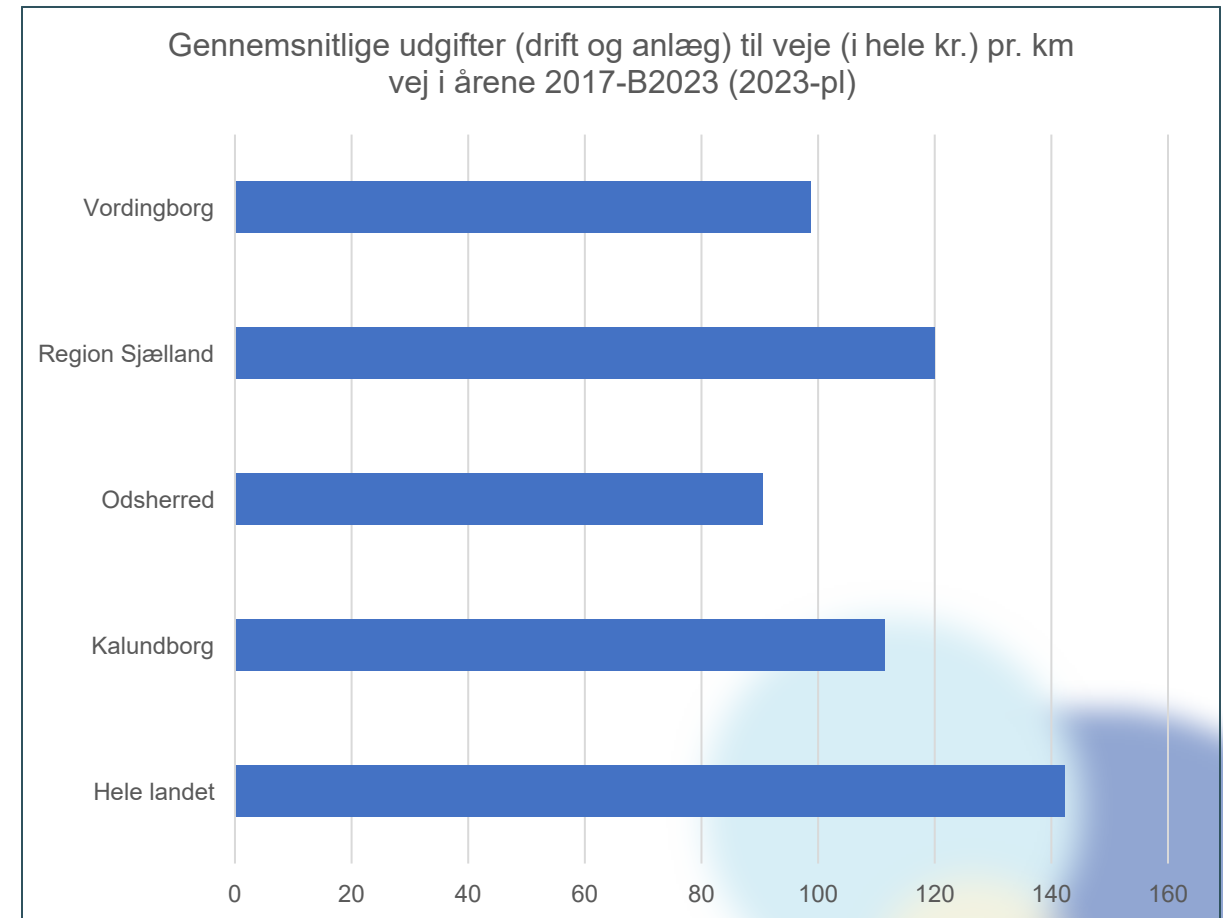
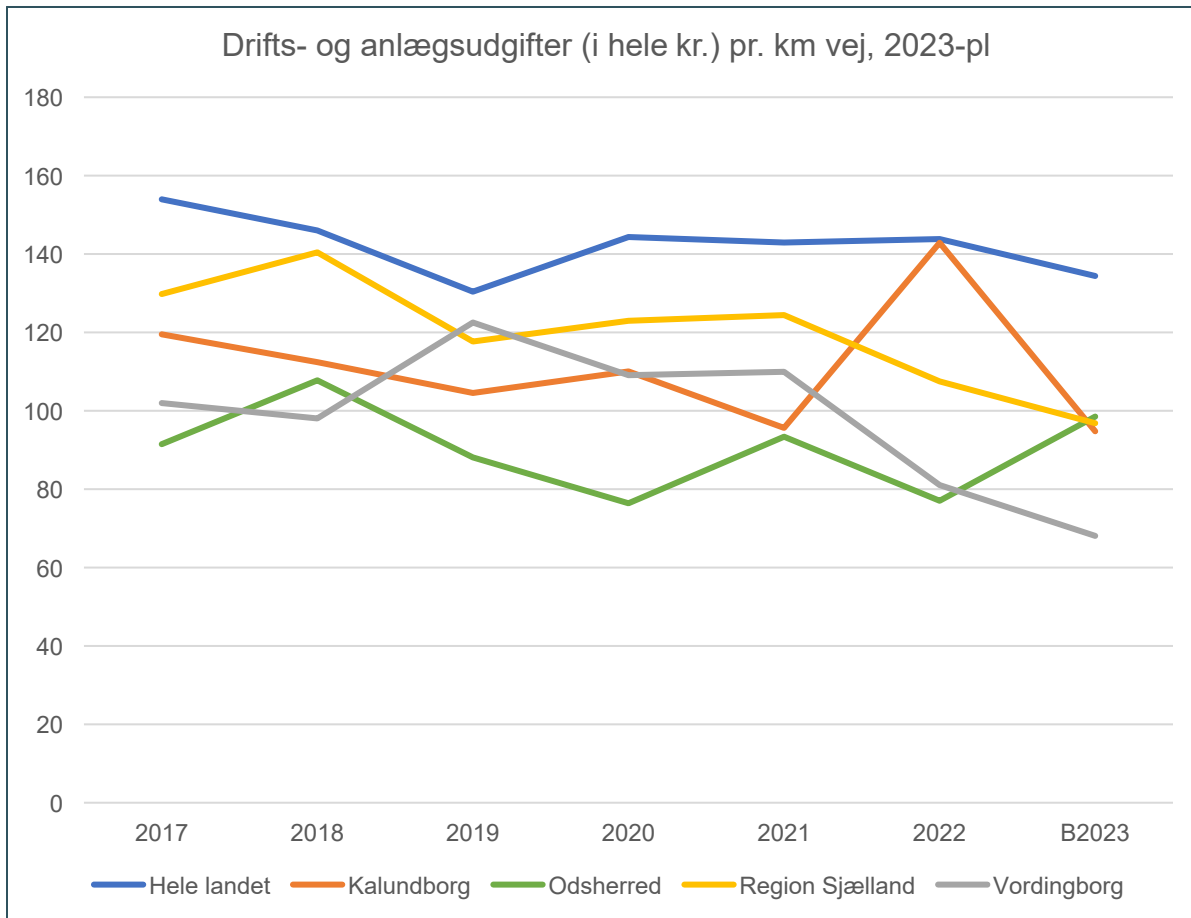
Her er kun indregnet drift.

Mange kommuner bogfører vejvedligehold som anlæg.

Budget 2023, indekseret	Ods-herred	Kalund-borg	Vordin-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	92,0	73,3	81,0	95,7	100,0
Beregnet udgiftsbehov	107,4	109,3	115,2	108,1	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	85,7	67,1	70,3	88,5	100,0

Budget 2023, indekseret	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	95,3	57,3	-	94,1	100,0
Beregnet udgiftsbehov	115,0	94,9	-	98,5	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	82,8	60,4	-	95,4	100,0

Vejvedligehold – både drift og anlæg

2014-2022 er regnskabstal, mens 2023 er budgettal.

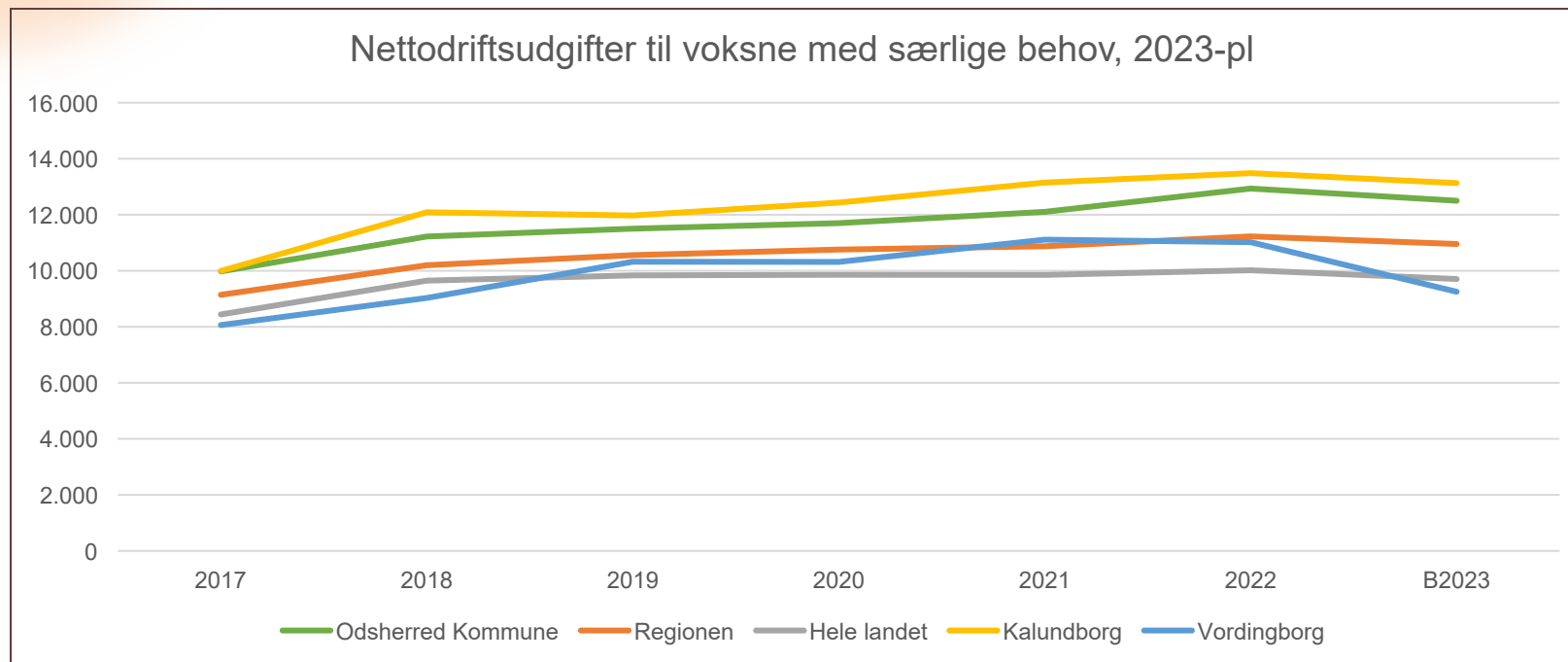

Det specialiserede socialområde

Voksne med særlige behov

Børn og unge med særlige behov

Direkte benchmark - voksenområdet

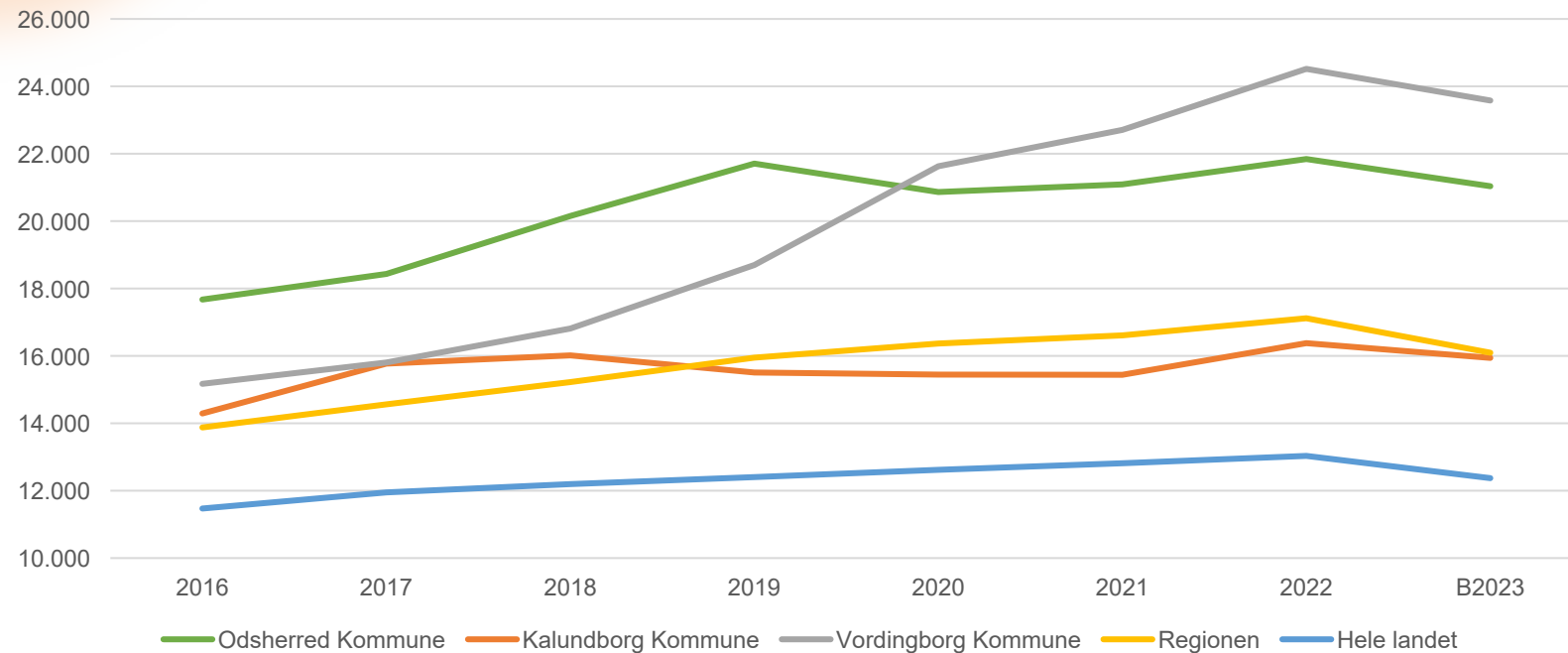

<i>Budget 2023, indekseret</i>	Ods-herred Kalund-borg		Vording-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	128,8	135,3	95,3	112,9	100,0
Beregnet udgiftsbehov	126,7	122,8	121,2	112,6	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	101,7	110,3	78,6	100,3	100,0

Direkte benchmark - børneområdet

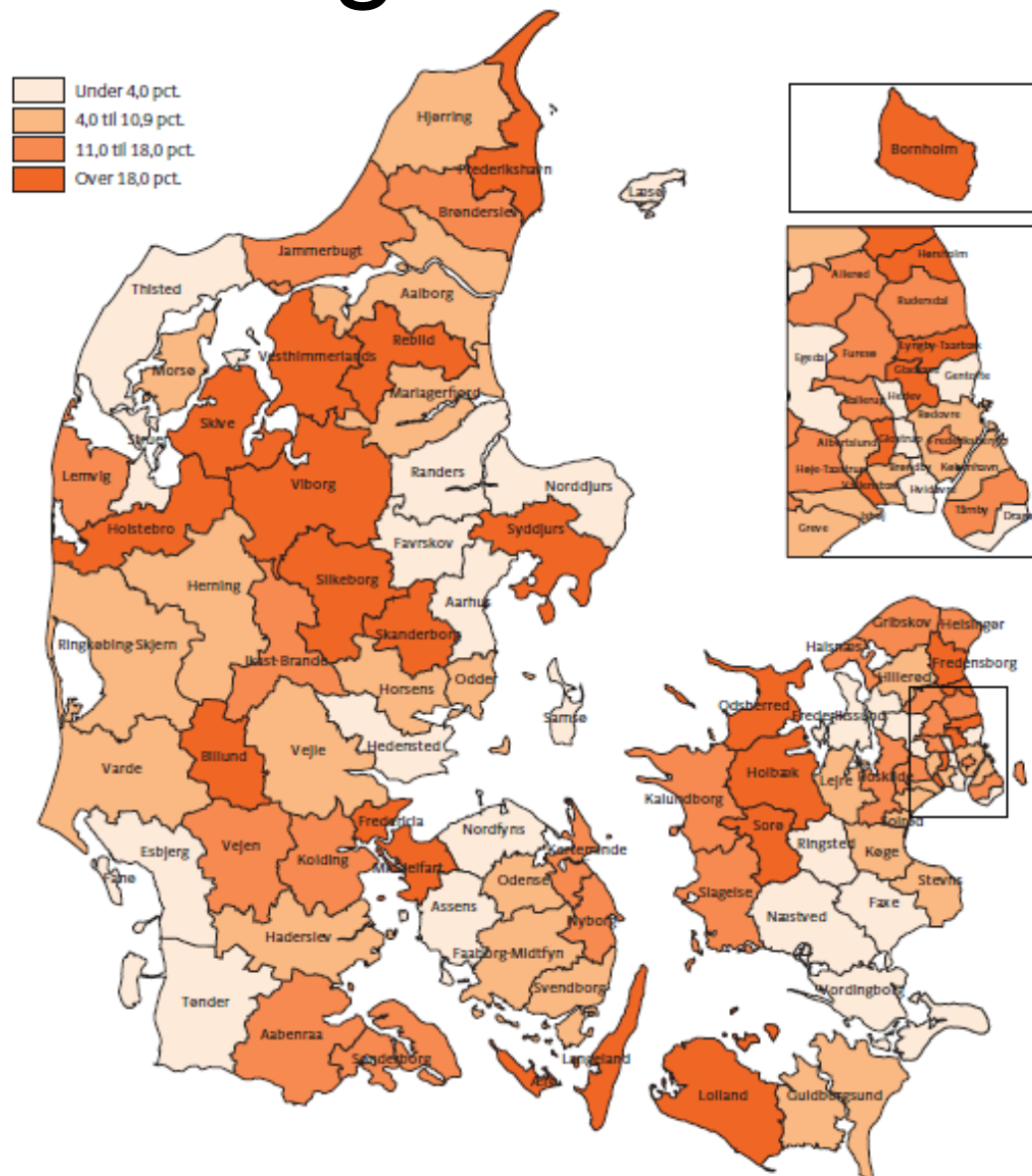
Udgifter til det specialiserede børneområde pr. 0-22-årig - 2023-pl

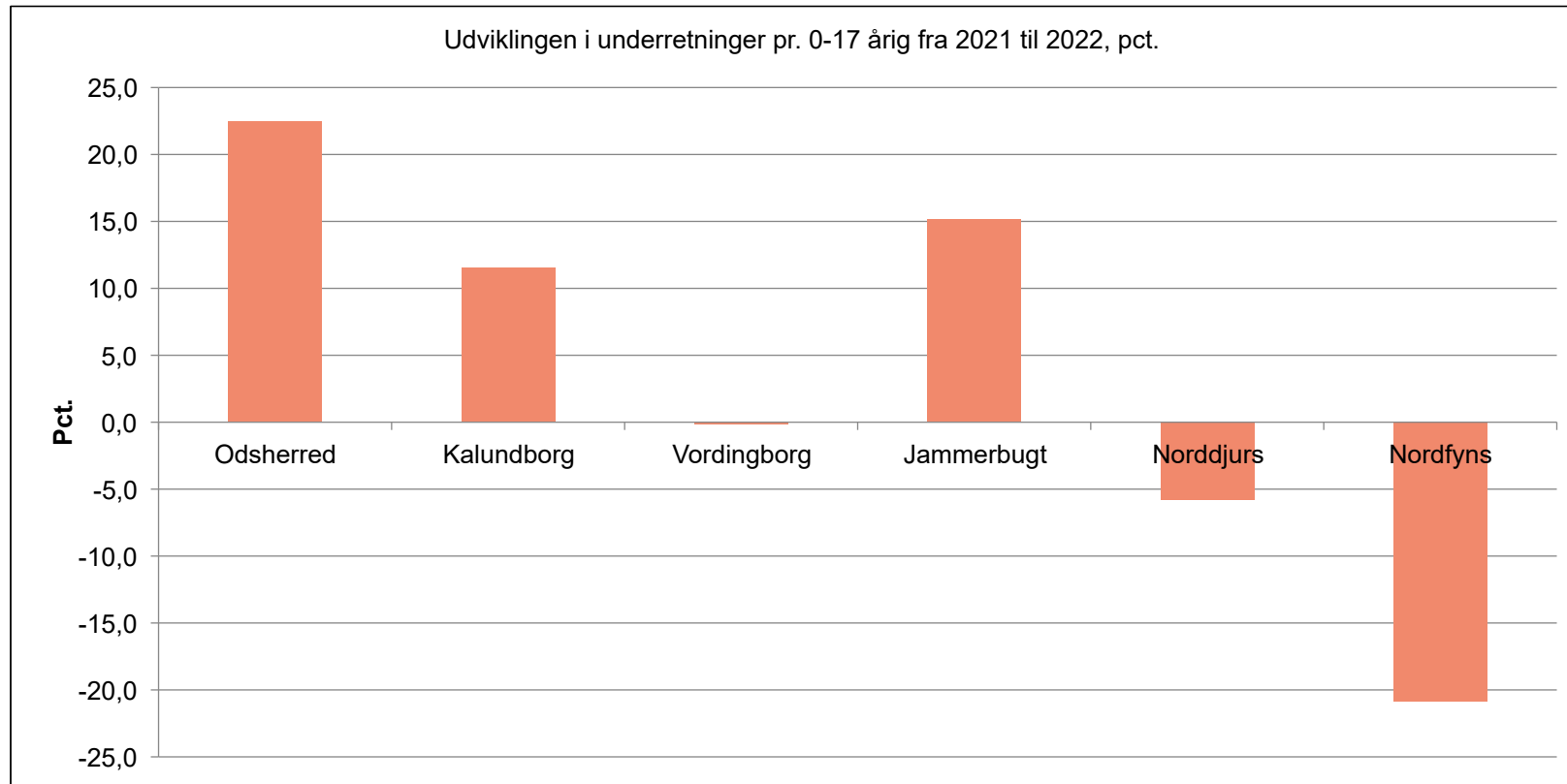
<i>Budget 2023, indekseret</i>	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	170,0	128,8	190,6	130,1	100,0
Beregnet udgiftsbehov	163,7	153,9	163,4	130,0	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	103,8	83,7	116,7	100,7	100,0

Udvikling i underretninger fra 2021-2022 pr. 0-17-årig

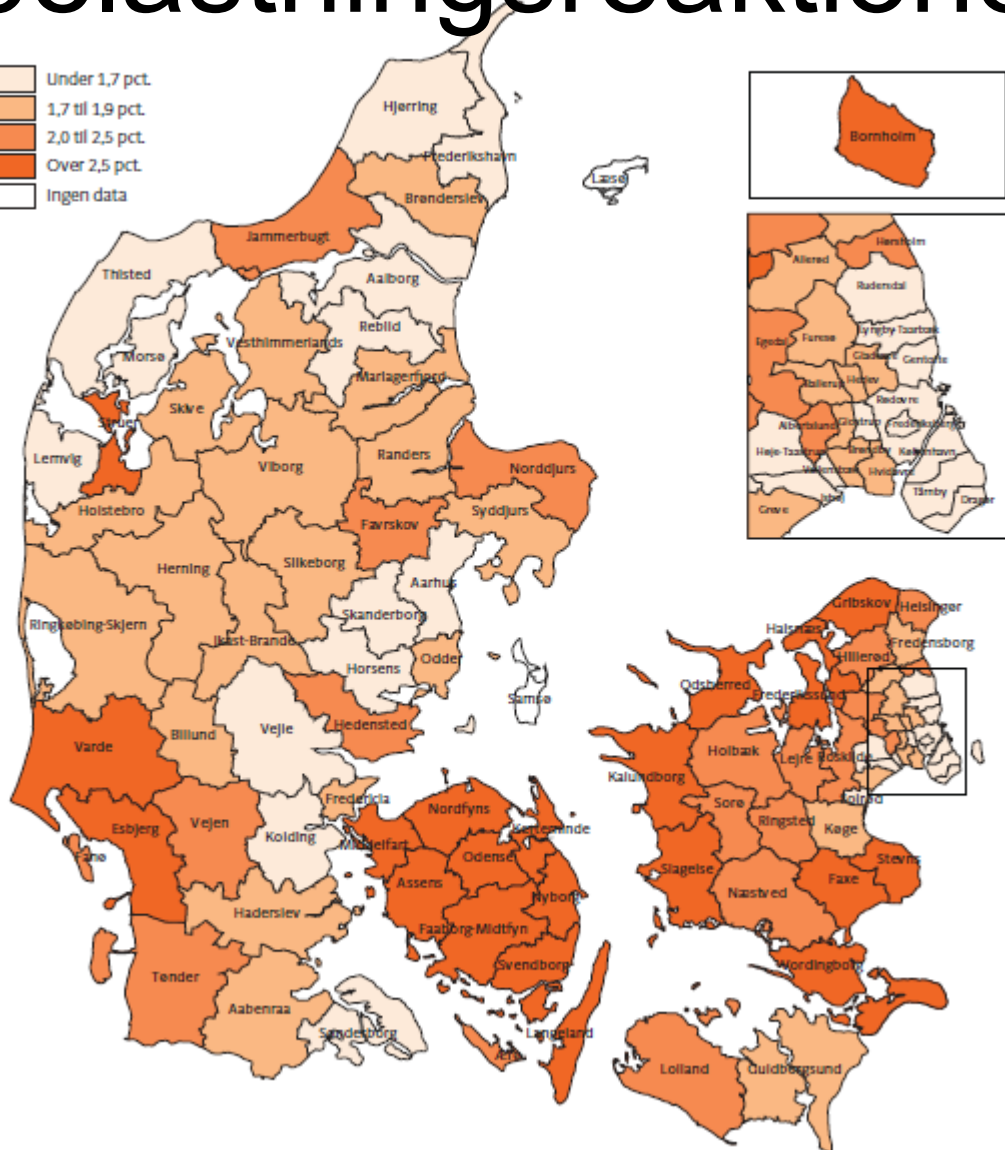
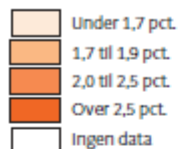
ODSHERRED
KOMMUNE

Udvikling i underretninger – udvalgte kommuner

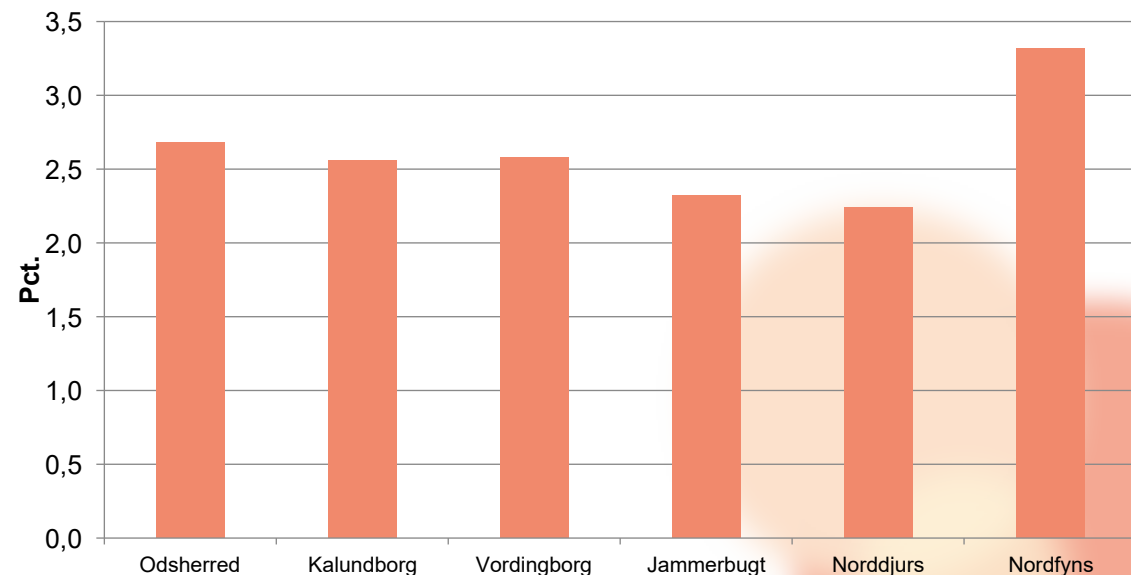

Andel af 0-17-årige med angst, depression og belastningsreaktioner

Odsherred Kommune har den 14. højeste andel 0-17-årige med ovenstående diagnoser

Andel 0-17-årige med ovenstående diagnoser i udvalgte kommuner

Note: Diagnoser omfatter angst, depression og belastningsreaktioner.

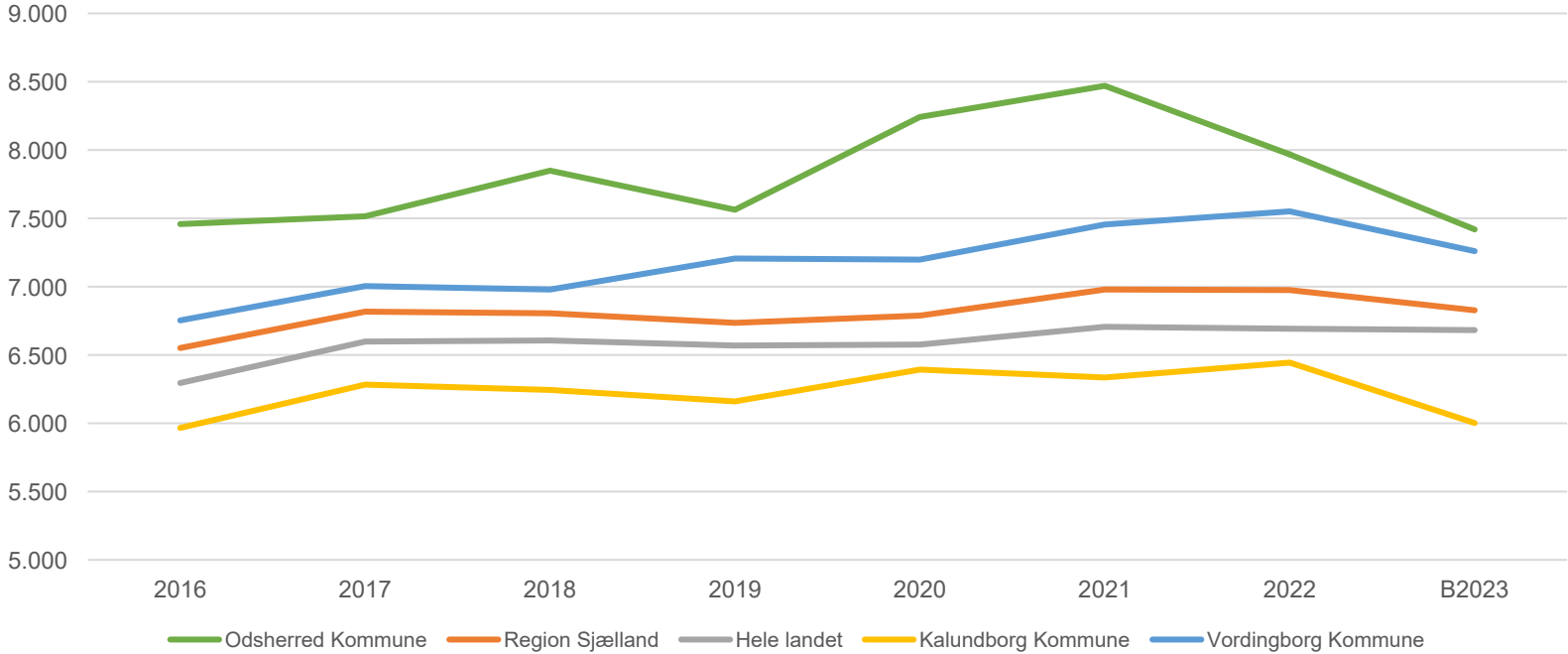

Administration

Direkte benchmark

Udgifter til administration pr. indb. 2023-pl (regnskabsdatametode, central)

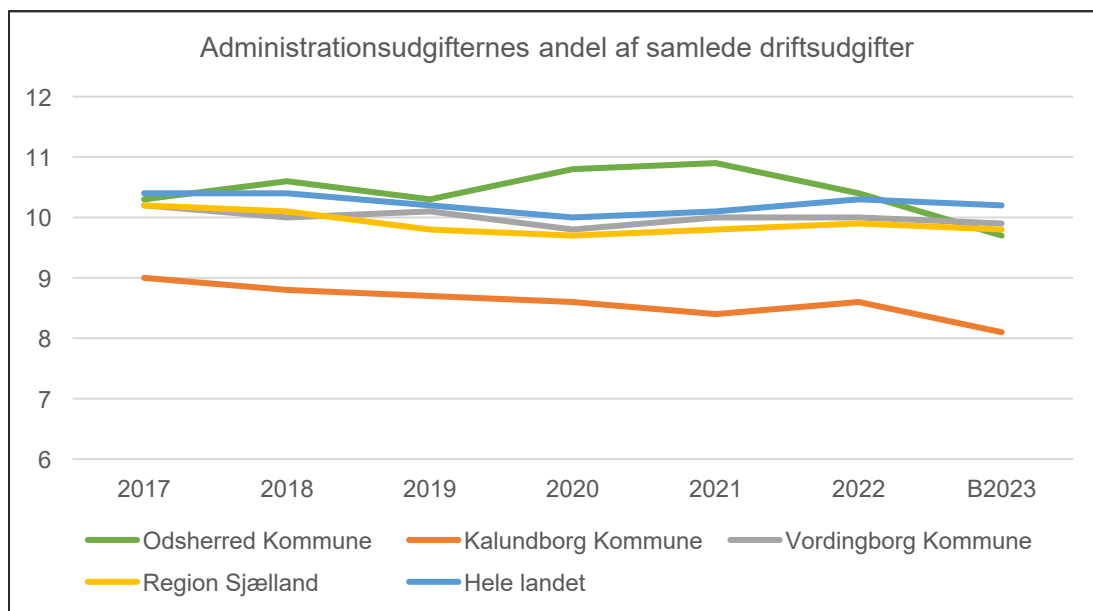
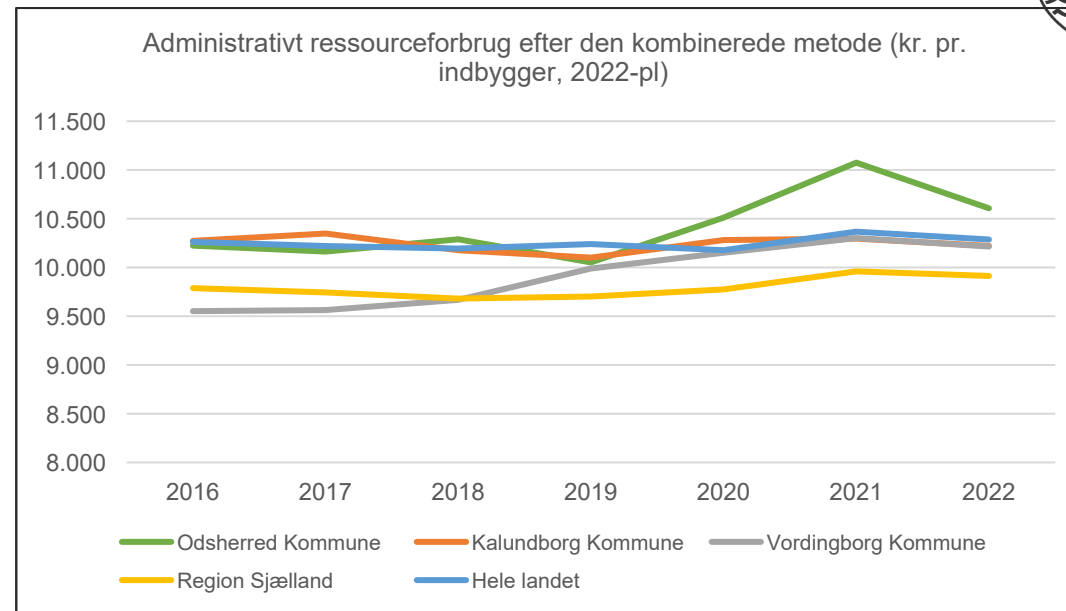
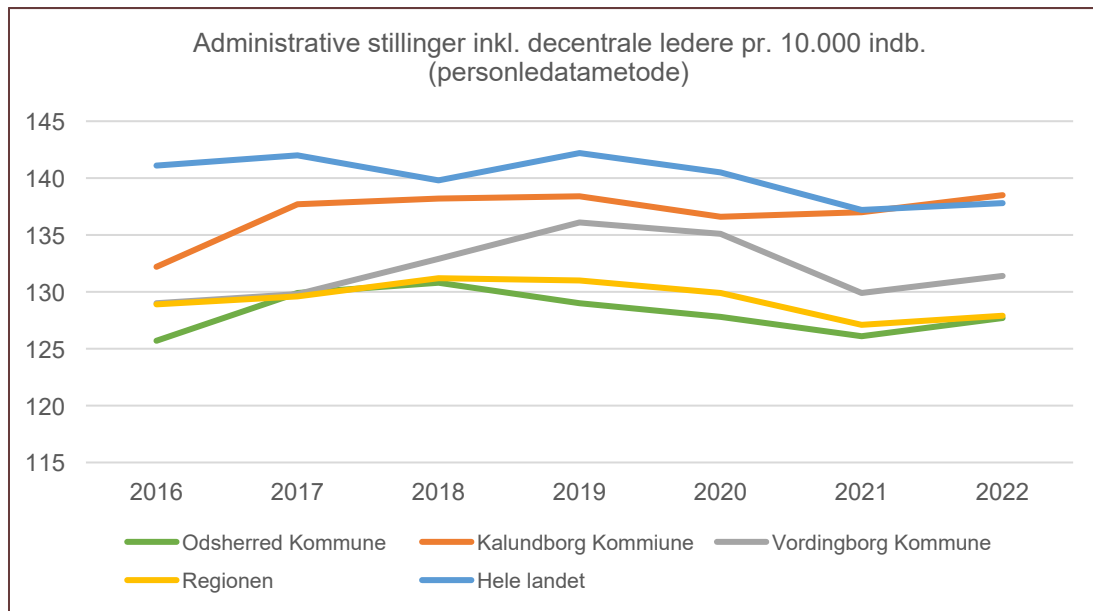

Stigning omkring 2021 kan et vist omfang tilskrives centralisering af it-udgifter, hvor bogføringen blev ført på fkt. 6.45.52.

Dette er nu rettet, så fx it-udgifter på skoleområdet bogføres på funktion vedr. skoleområdet.

Budget 2023, indekseret	Region				
	Odsherred	Kalundborg	Vordingborg	Sjælland	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	111,0	89,8	108,7	102,2	100,0
Beregnet udgiftsbehov	114,5	110,6	110,4	106,1	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	96,9	81,2	98,5	96,1	100,0

Andre metoder

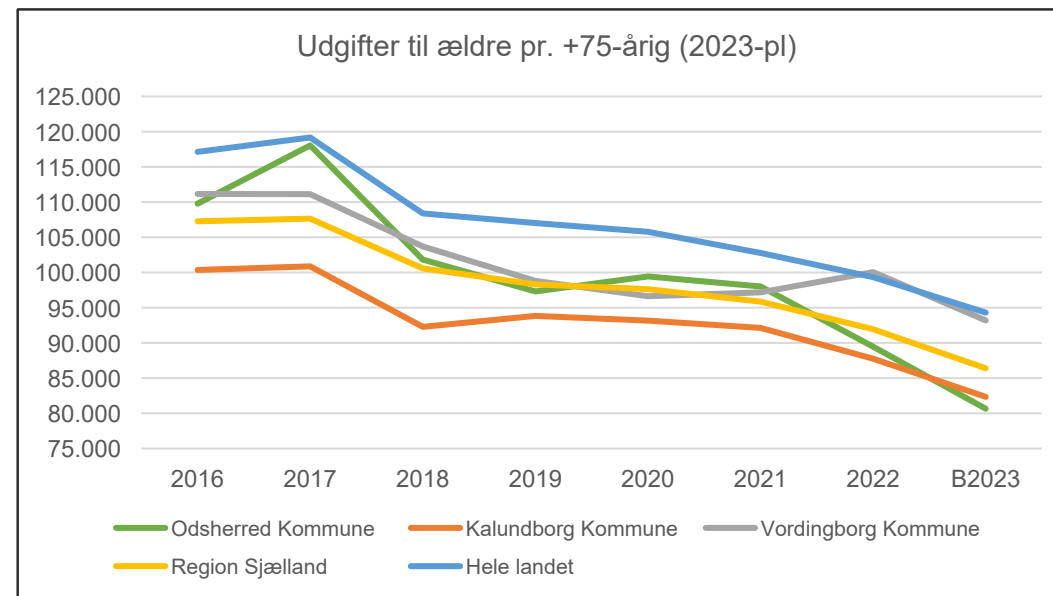
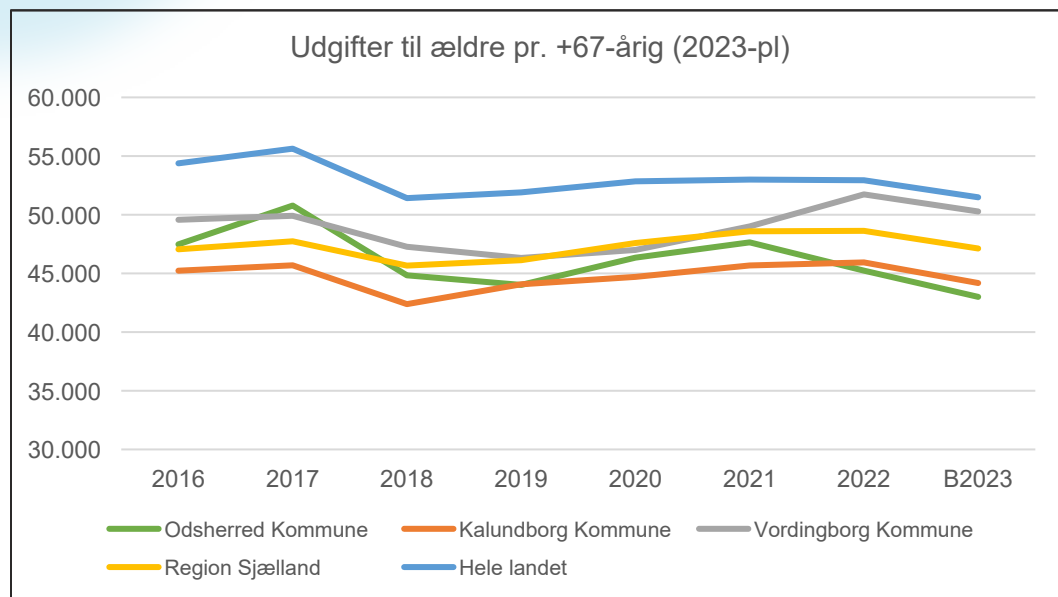
Stigning omkring 2021 kan et vist omfang tilskrives centralisering af it-udgifter, hvor bogføringen blev ført på fkt. 6.45.52.

Dette er nu rettet, så fx it-udgifter på skoleområdet bogføres på funktion vedr. skoleområdet.

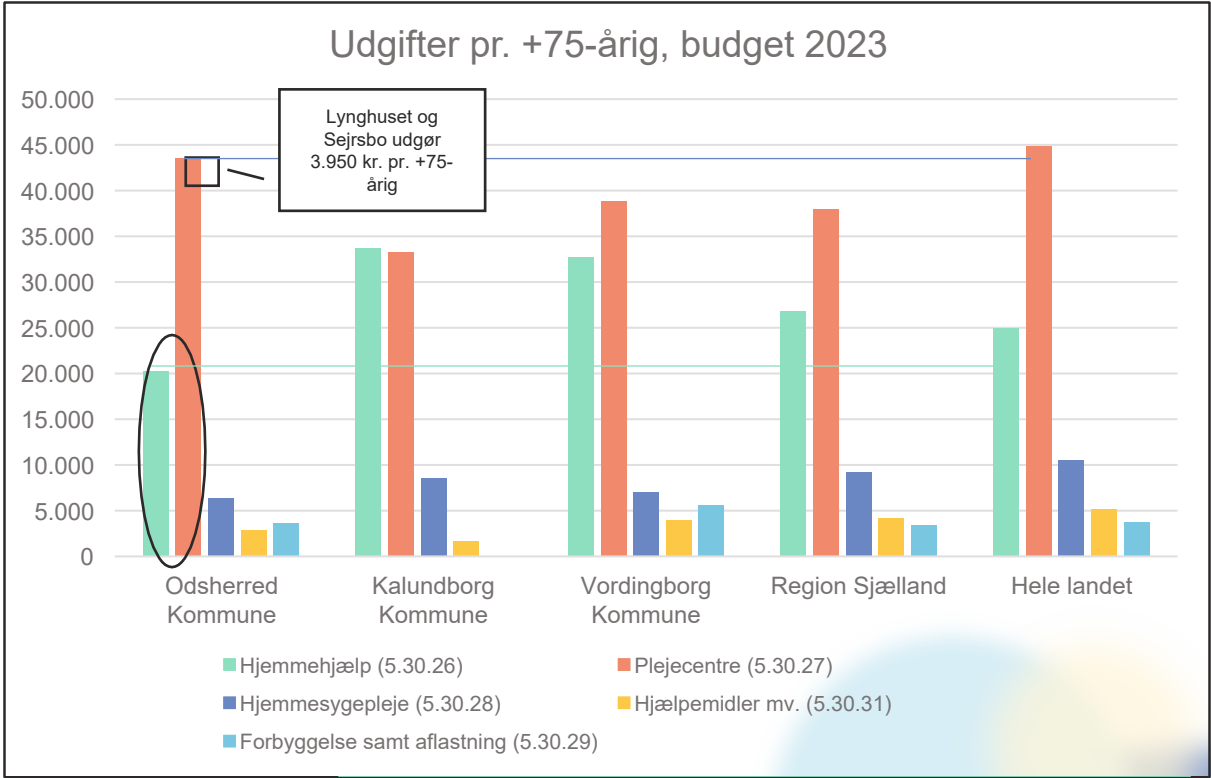
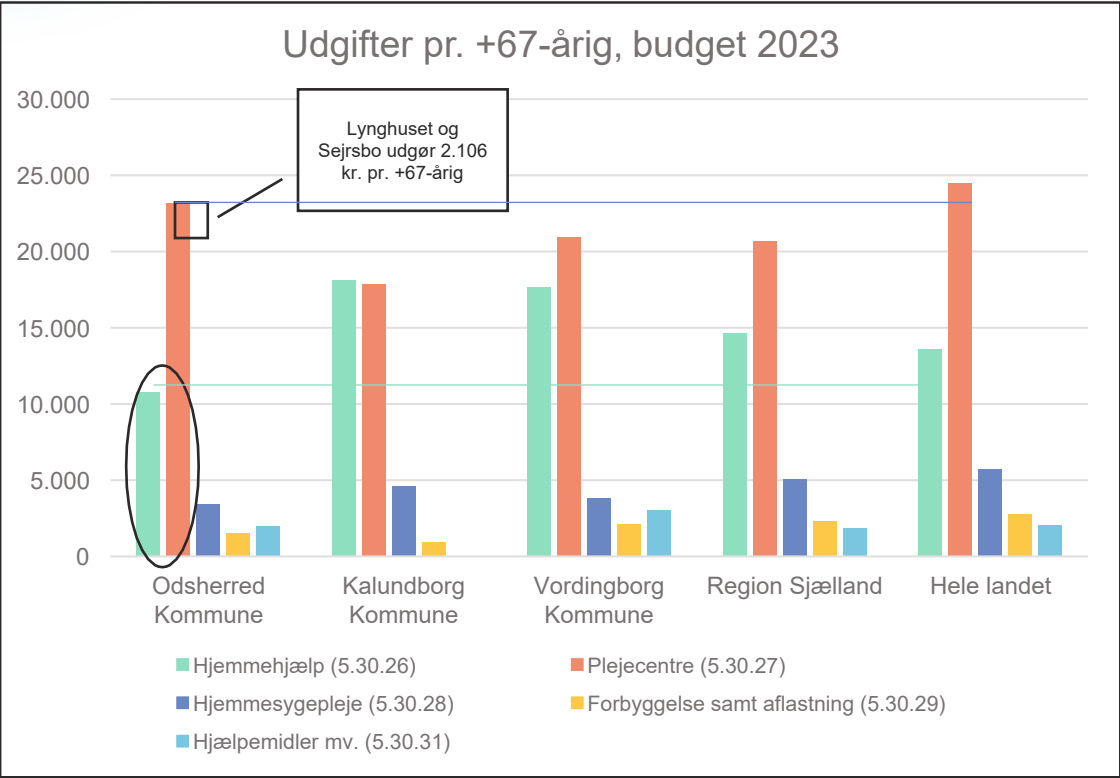
Ældre

Direkte benchmark

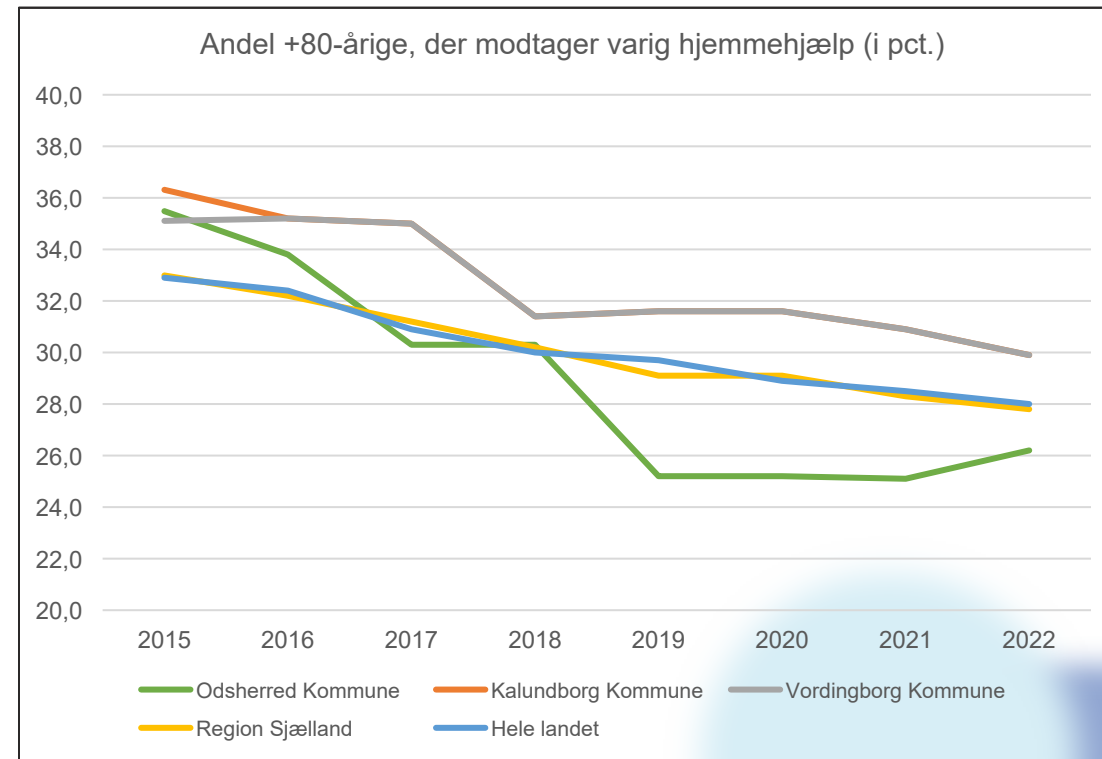
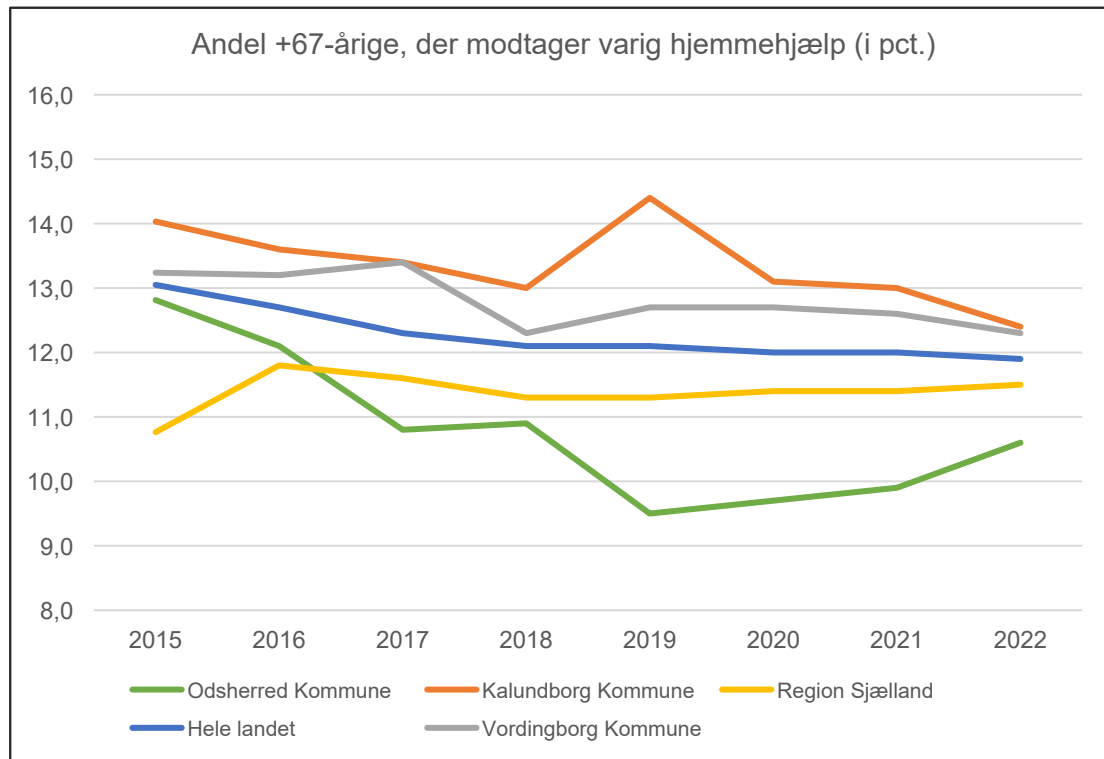

<i>Budget 2023, indekseret, pr. +67-årig</i>	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	83,5	85,8	85,8	91,5	100,0
Beregnet udgiftsbehov	94,7	98,0	98,4	93,4	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	88,2	87,6	87,2	98,0	100,0

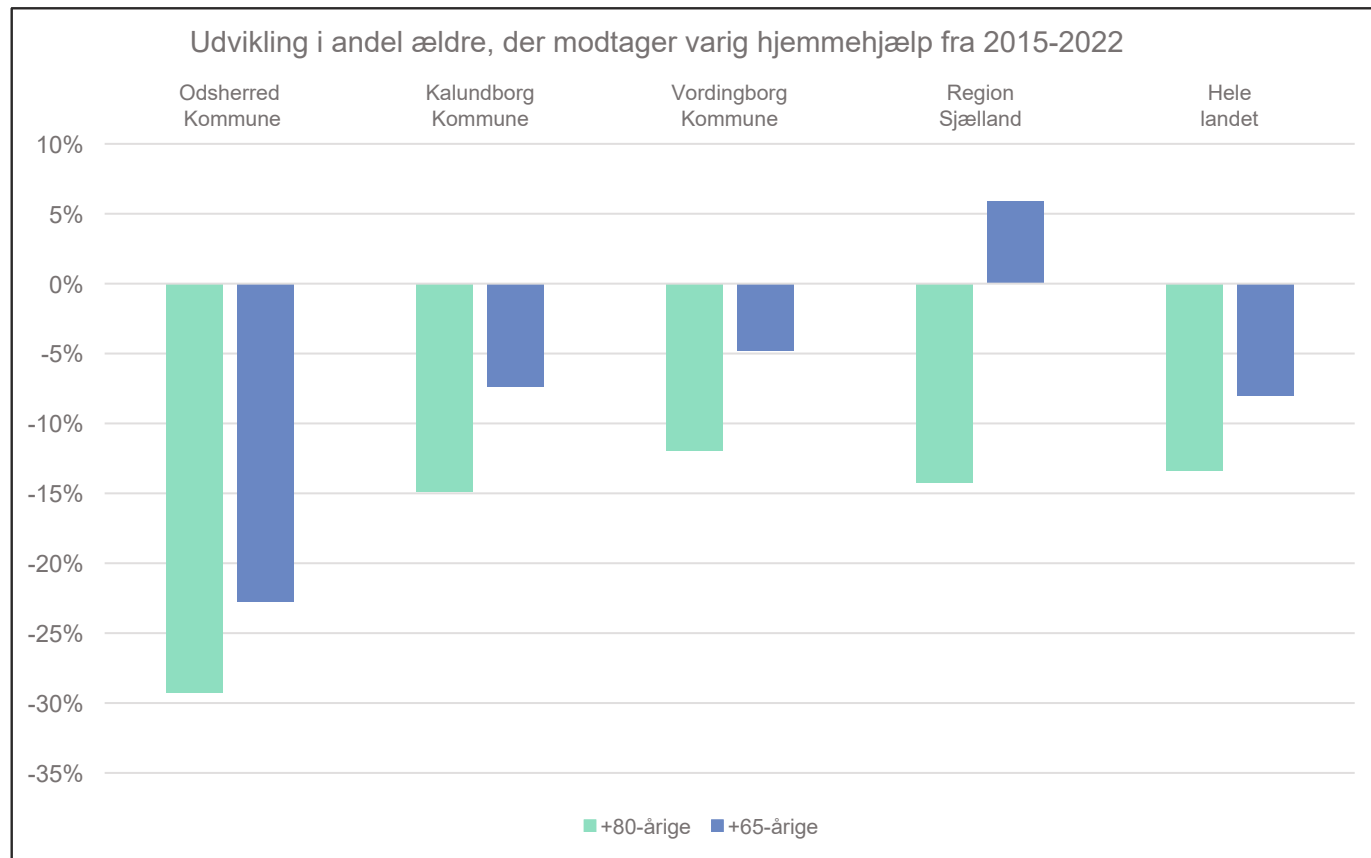
Delområder på ældreområdet

Aktivitetsdata – modtagerandele (1)

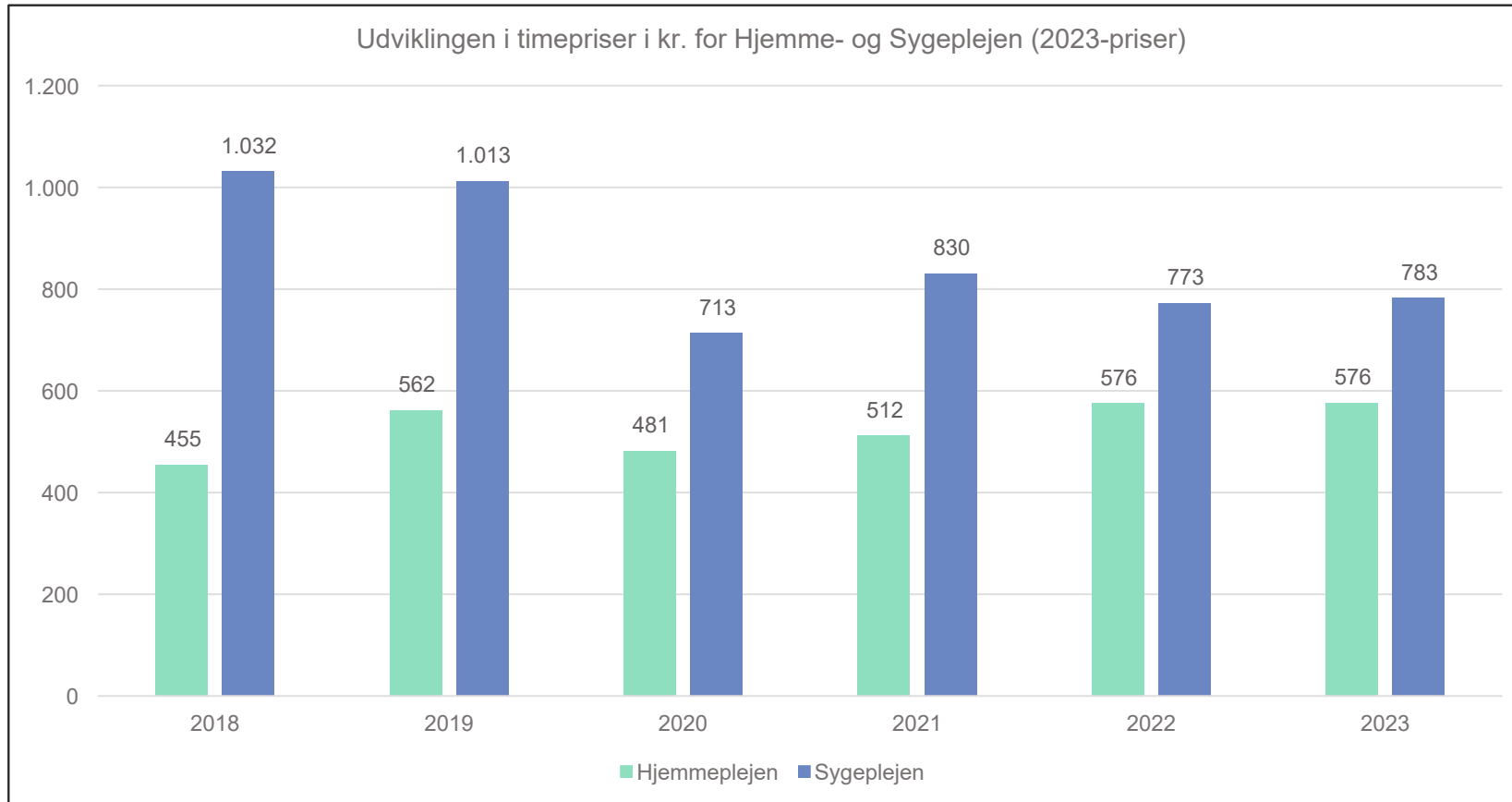

Aktivitetsdata – modtagerandele (2)

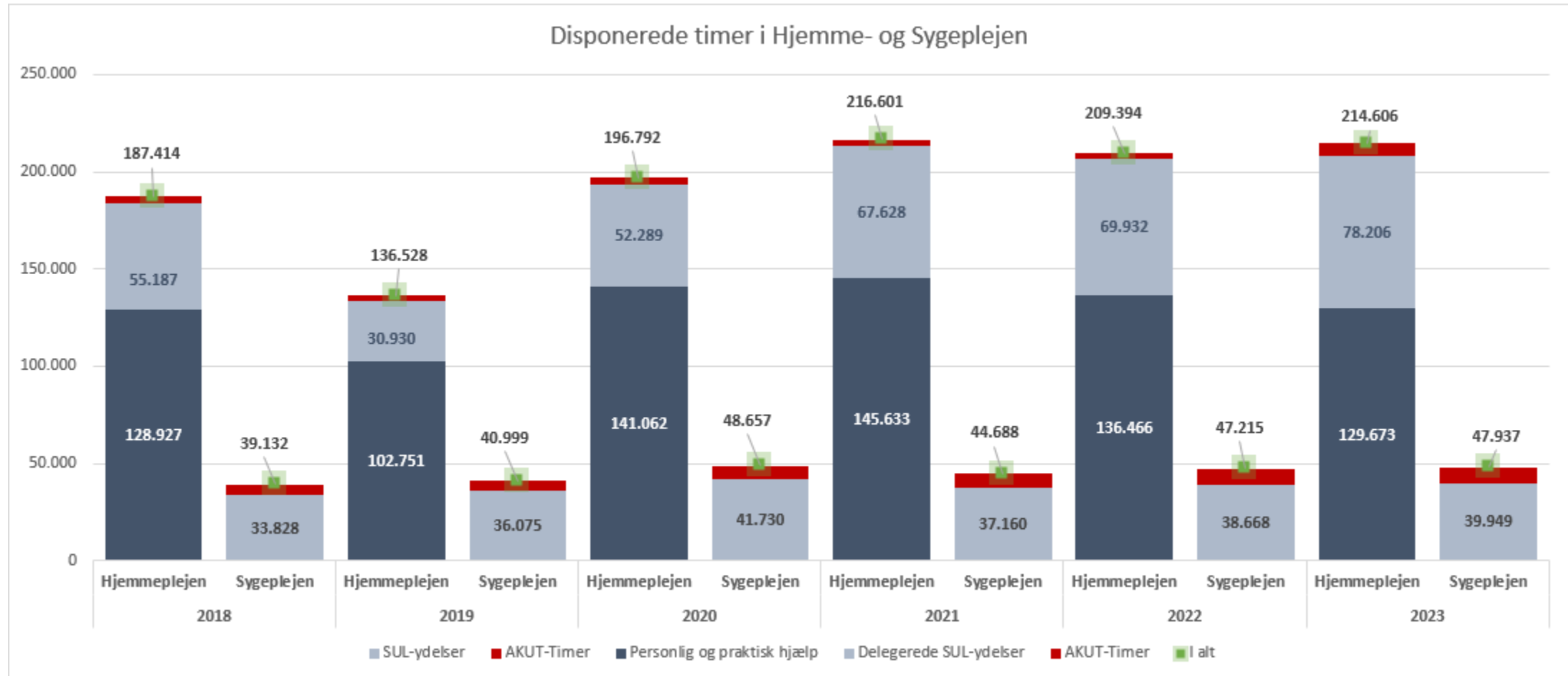

Her vises det samlede fald fra
2015 til 2022

Timepriser

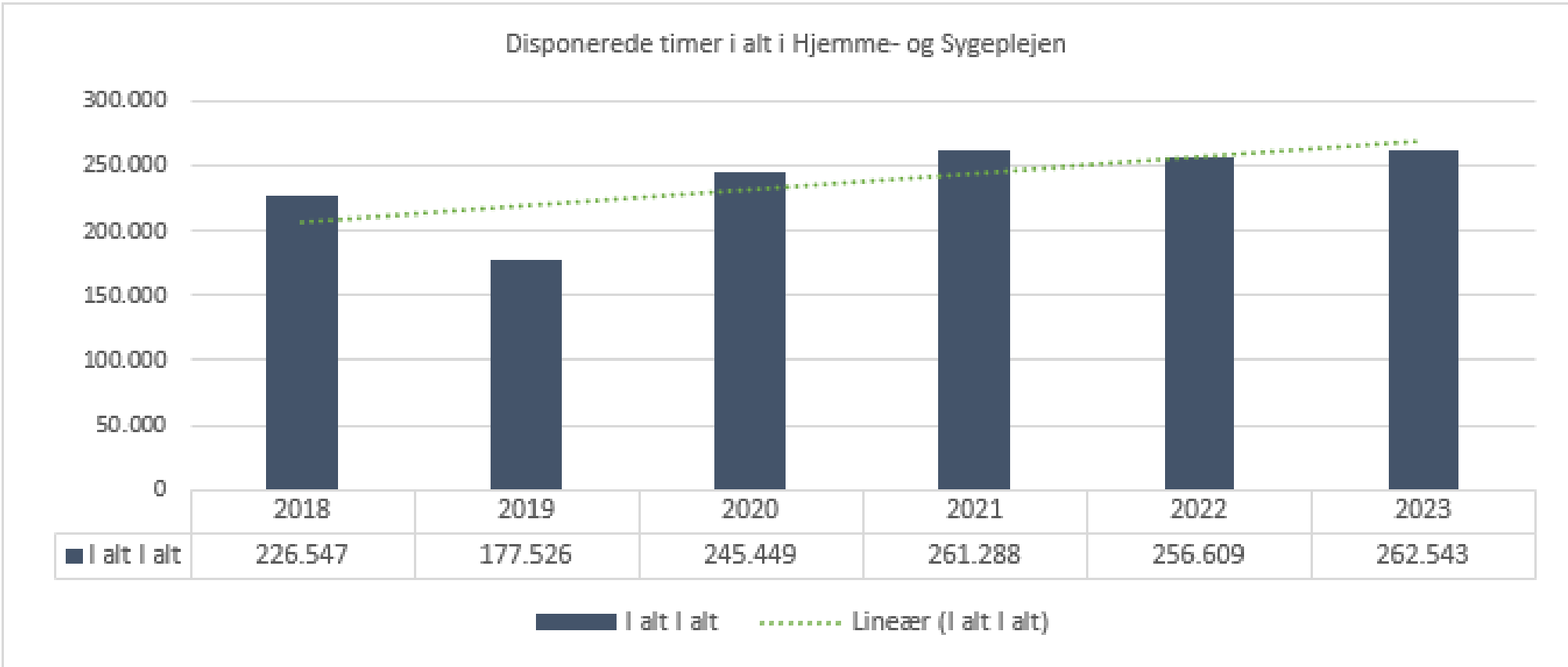

Disponeret tid (1)

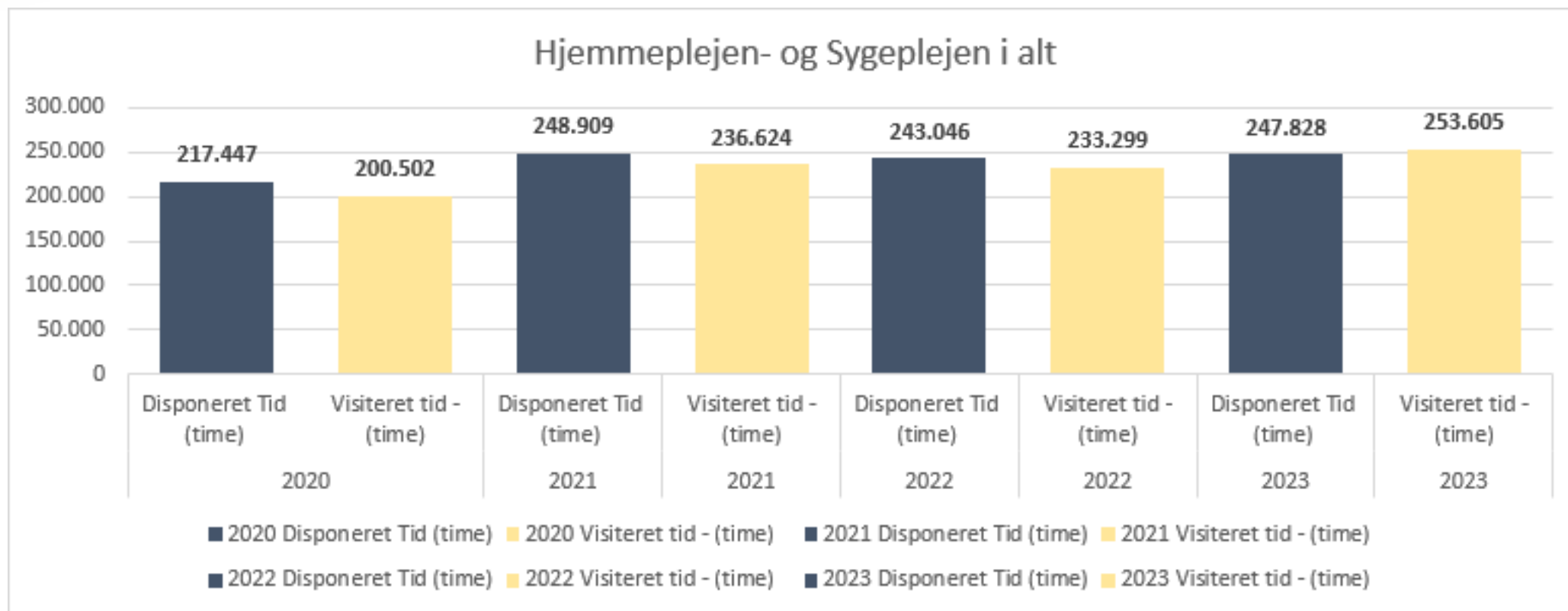

Disponeret tid (2)

Disponeret og Visiteret timer hjemme- og sygeplejen

Budgetudfordringer SÆP

Budgetudfordringer Omsorg og Sundhed

ODSHERRED
KOMMUNE

Overblik SÆP - Center for Omsorg og Sundhed				
Områder	(Forventet) regnskab 2023	Afvigelse - 2023-Regnskab	Budgetaftale 2024, inkl. tekniske korrektioner	Forventet Afvigelse 2024
COS	378,5	-24,4	10,1	-12,2
Myndighed, Puljer og Adm.	5,5	4,0	-3,3	0,5
Tandpleje	1,9	-0,5	0,4	-0,1
Visitation, Hjælpe midler og Demens	55,6	-3,5	1,5	0,0
Hjemme- og Sygeplejen	152,8	-15,7	6,0	-12,6
Plejecentre og Madservice	162,7	-8,7	5,5	0,0

Budgetoverskridelse med og uden iværksatte og planlagte handleplaner			
Områder	Forventet afvigelse 2024 - med handleplaner	Forventet afvigelse 2024 - uden handleplaner	Iværksatte handleplaner
COS	-12,2	-22,3	10,1
Myndighed, Puljer og Adm.	0,5	0,5	0,0
Tandpleje	-0,1	-0,1	0,0
Visitation, Hjælpe midler og Demens	0,0	-0,6	0,6
Hjemme- og Sygeplejen	-12,6	-19,1	6,5
Plejecentre og Madservice	0,0	-3,0	3,0

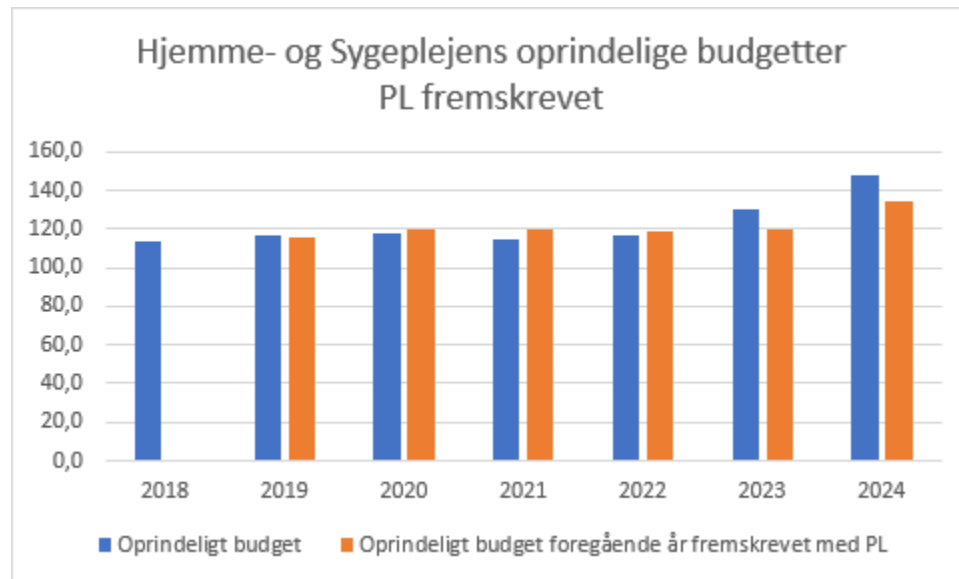
Iværksatte handleplaner

Område	Specifikation	Beløb
Hjemme- og sygeplejen	Konvertering af eksterne vikartimer til ansættelse af eget personale	4,5 mio.kr.
Hjemme- og Sygeplejen	Reducerer sygefravær sammen med indsats vedr. triagering/revisitering og arbejde med selvstyrende teams	2,0 mio.kr.
Solvognen, Lynghus og Sejrsbo – Fælles nattevagt	Tilpasning af drift til budget	0,5 mio.kr.
Sejrsbo	Tilpasning af drift til budget	2,1 mio.kr.
Madservice	Tilpasning af drift til budget	0,4 mio. kr.
Visitation og hjælpemidler	Tilpasning af løn og indsatser	0,6 mio.kr.
I alt		10,1 mio.kr.

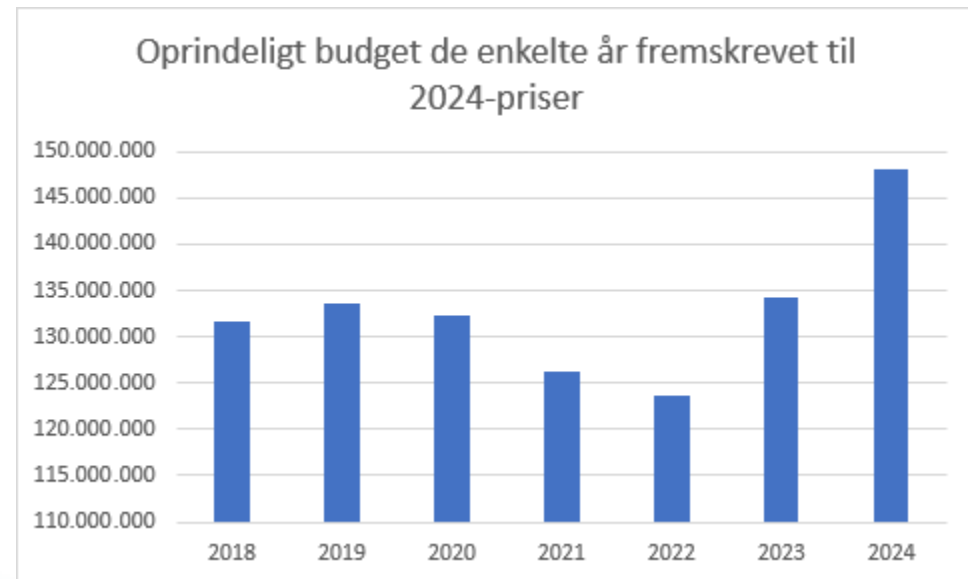

Budget hjemme- og sygeplejen

Oprindeligt budget foregående år fremskrevet med PL

Oprindelige budgetter fremskrevet til 2024-priser

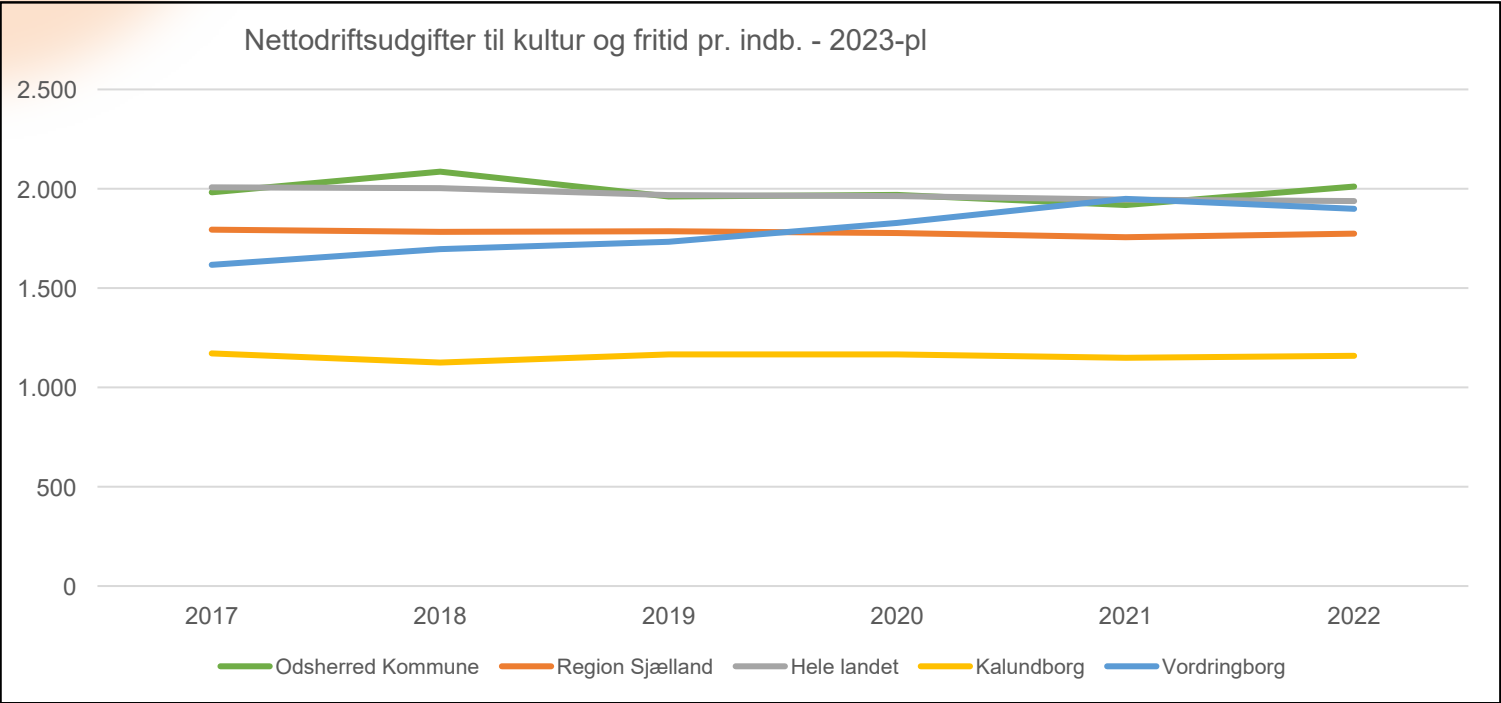

Kultur og fritid

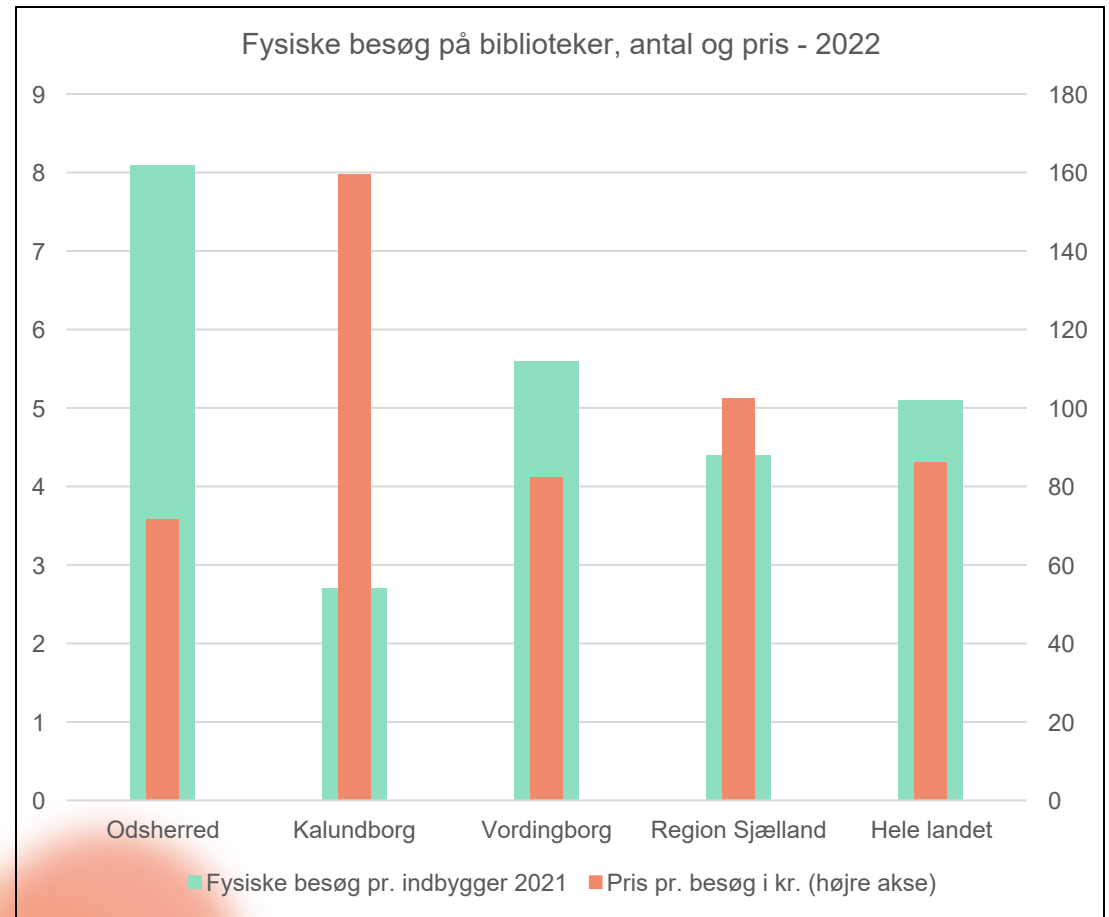
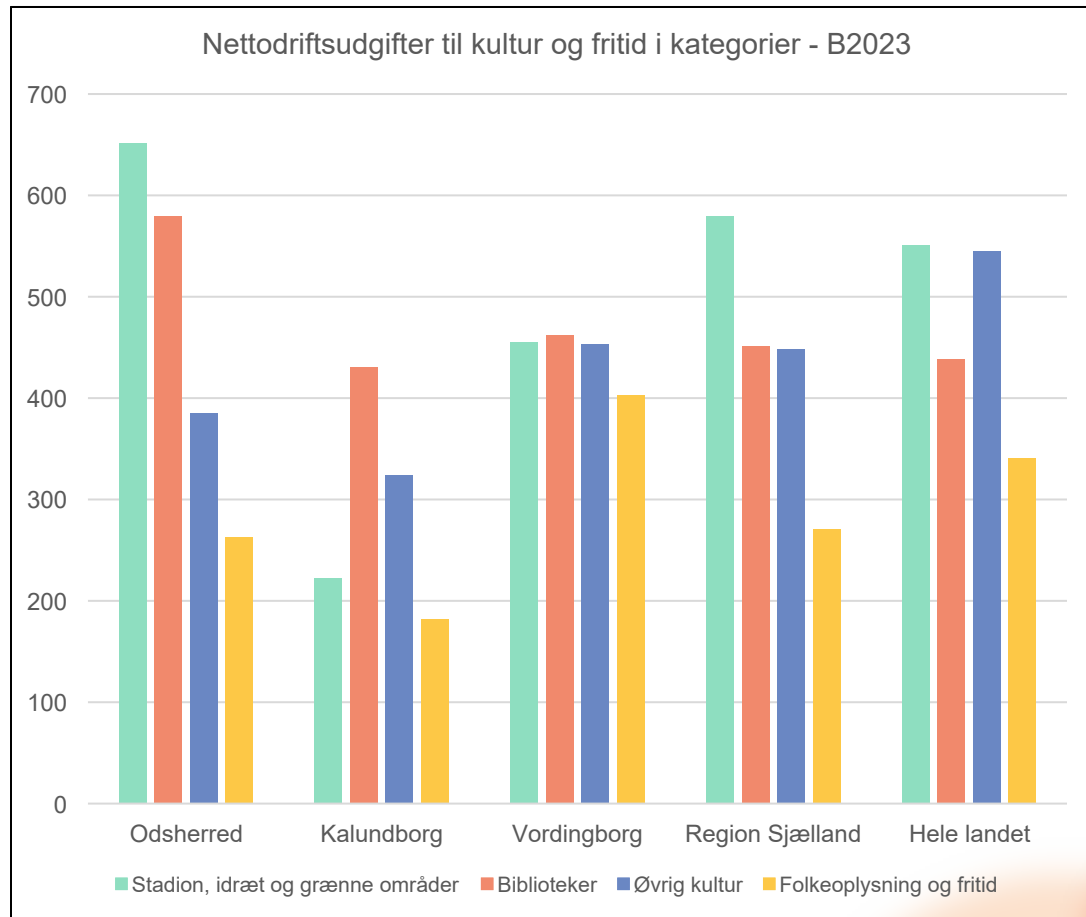
Direkte benchmark

<i>Budget 2023, indekseret</i>	Ods-herred	Kalund-borg	Vording-borg	Region Sj.	Hele landet
Faktisk udgiftsniveau	105,1	61,7	94,4	93,0	100,0
Beregnet udgiftsbehov	82,5	87,5	90,7	93,5	100,0
Beregnet økonomisk serviceniveau	127,5	70,5	104,0	99,4	100,0

Yderligere om kultur og fritid

I Odsherred har borgerservice til huse på bibliotekerne

Budget 2025

Budget 2025 - politisk tidsplan

ODSHERRED
KOMMUNE

Dato	Handling	Ansvarlig
23. januar 2024	Tidsplan for budget 2024 samt regler og retningslinjer for budgetlægningen for 2025 behandles	ØU/Økonomi
30. januar 2024	Tidsplan for budget 2024 samt regler og retningslinjer for budgetlægningen for 2025 behandles	BYR/Økonomi
22.-23. februar 2024	Reserveret til budgetseminar for Byrådet + Budgetnotat I	BYR/Økonomi/Sekretariat
5.-6./12. marts 2024	Udvalgene drøfter emner, der skal indgå i budgetprocessen, herunder anmodninger om eventuelle beregninger	Fagudvalg/Økonomi/Fagcentre
8. april 2024	Frist for indlevering af udvidelses- og reduktionsforslag, som kræver beregning og analyse i Administrationen for at anslå omkostningsniveau (herunder også anlægsprojekter) Sendes til budget@odsherred.dk - senest kl. 12.00	Fagudvalg/Fagcentre/Centerchefer
16.-17./23. april 2024	Forsatte drøftelser i udvalgene	Fagudvalg/Økonomi/Fagcentre
Maj	Udvalgene inviterer og arrangerer budgetdialog	Fagudvalg/Fagcentre
11.-12. juni 2024	Udvalgene præsenteres for de forslag, der foreligger på udvalgenes områder, herunder også forslag fremsat af Administrationen	Fagudvalg/Økonomi/Fagcentre
18./25. juni 2024	Status til ØU/Byrådet omkring foreløbigt administrativt budget inkl. tekniske korrektioner mv. + Budgetnotat II	Økonomi
Juni	Dialogmøde med HU	ØU/Sekretariat
Juli (medio)	Status til ØU/Byrådet omkring konsekvenserne af økonomiaftalen for 2025, herunder særligt nye skøn for indtægter fra skatter, tilskud og udligning (udsendes via mail/Prepare)	Økonomi
22. august 2024	Reserveret til budgetseminar for Byrådet	BYR/Økonomi/Sekretariat
22. august 2024	Dagsorden til Økonomiudvalgets 1. behandling udsendes. Heri indgår Borgmesterens budgetforslag.	Økonomi/Sekretariat
22. august 2024	Borgmesterens budgetforslag offentliggøres på kommunens hjemmeside og sendes i høring hos medarbejdere, brugere, interessenter, råd og nævn.	Økonomi/Kommunikation
27. august 2024	1. behandling af budgettet + Budgetnotat III	ØU
3. september 2024	1. behandling af budgettet + Budgetnotat III	BYR
5. september 2024	Borgermøde på KommuneTV/Facebook	BYR/Sekretariat/Økonomi
18.-19. september 2024	Budgetforhandlingsmøde(r)	BYR/Sekretariat/Økonomi
26. september 2024	Dagsorden til Økonomiudvalgets 2. behandling udsendes. Heri indgår evt. budgetfolig.	Økonomi/Sekretariat
1. oktober 2024	2. behandling af budgettet + Budgetnotat IV	ØU
8. oktober 2024	2. behandling af budgettet + Budgetnotat IV	BYR

Budget 2025 - resultatopgørelse

ODSHERRED
KOMMUNE

	<i>I 1.000 kr., netto mht. refusion samt drifts- og anlægsindtægter</i>	Budget-forslag 2025	Budget- overslag 2026	Budget- overslag 2027
	Det skattefinansierede område			
	Indtægter			
	Tilskud og udligning (løbende pl)	-755.990	-823.538	-877.298
	Skatter (løbende pl)	-2.160.327	-2.220.598	-2.256.431
	Indtægter i alt	-2.916.317	-3.044.136	-3.133.729
	Driftsudgifter			
	Driftsudgifter (25-pl)	2.804.240	2.806.486	2.806.320
	Bufferpulje (25-pl)	20.000	20.000	20.000
	Pris- og lønstigning, Driftsudgifter	0	123.804	253.313
	Driftsudgifter i alt	2.824.240	2.950.289	3.079.632
	Renter i alt	5.150	228	-54
	DRIFTSRESULTAT	-86.927	-93.619	-54.151
	Anlægsudgifter			
	Anlægsudgifter	80.000	80.000	80.000
	Pris- og lønstigning, Anlægsudgifter	0	0	0
	Anlægsudgifter i alt	80.000	80.000	80.000
	RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	-6.927	-13.619	25.849
	Forsyningsvirksomhed			
	Driftsudgifter (25-pl)	-5	-111	-222
	Anlægsudgifter (25-pl)	2.450	2.350	4.450
	Pris- og lønstigninger, Forsyningsvirksomhed	0	105	216
	RESULTAT AF FORSYNINGSVIRKSOMHED	2.445	2.344	4.444
	RESULTAT I ALT	-4.481	-11.274	30.293
	Balanceforskydninger			
	Lån, afdrag	49.519	49.798	50.080
	Lån, optagelse	0	0	0
	Bufferpulje, modpost	-20.000	-20.000	-20.000
	Øvrige balanceforskydninger	6.494	2.994	-6
	Balanceforskydninger i alt	36.013	32.792	30.074
	E TILGANG/FORBRUG AF LIKVIDE AKTIVER*	31.532	21.518	60.367
	F BALANCE U/I	0	0	0

Udisponeret anlægspulje (1.000 kr.):

	2025	2026	2027
	6.346	37.696	39.296

*Minus (-) = tilgang af likvide aktiver, dvs. forøgelse af kassebeholdningen

Budget 2025 - serviceramme

<i>I 1.000 kr., hvor intet andet angivet</i>		
A	Opr. vedt. budget 2024	1.878.410
B1	Forventet pris- og lønstigning 2024-2025 i pct. (KL's budgetvejledning for 2024, G.1-1)	4,8%
B2 (A*B1)	Forventet pris- og lønstigning 2024-2025 i 1.000 kr. (KL's budgetvejledning for 2024, G.1-1)	90.164
C1	Forventet løft af serviceramme på landsplan i ØA for 2025	Pt. ukendt
C2	DUT-reguleringer mv. (LC-program mv.)	Pt. ukendt
D (A+B2+C1+C2)	Forventet serviceramme 2025	1.968.574
E	Opr. budgetforslag 2025 (serviceudgifter)	1.957.478
F (D-E)	Forskel, positiv=råderum	11.095

Vedligehold

Eksempel på vedligehold: Højby Skole

ODSHERRERED
KOMMUNE

Områder/institutioner	'Forbrug 2023	'Heraf vedligehold	'Budget 2023	'Budget 2024
Center for Børn, Unge og Familier	39.081.810	115.043	39.152.137	28.765.044
Højby skole	39.081.810	115.043	39.152.137	28.765.044
Betaling til stat og kommuner	631.675	0	0	0
El, varme og benzin/brændsel	402.976	0	697.000	565.000
Indtægter og statstilskud	-31.278	0		
Løn og befordring	26.299.896	0	24.986.373	25.319.000
Varekøb og tjenesteydelser	11.778.540	115.043	13.468.764	2.881.044

Højby Skole havde i 2023 et budget på 39,2 mio. kr. som primært blev anvendt på løn til personale. Forskel mellem budget 2023 og 2024 vedr. overførsler til specialundervisning. Derudover er der et budget på 11,78 mio. kr. afsat til selve driften af skolen og som omfatter forskellige varekøb og tjenesteydelser som f.eks. el, vand og varme, rengøringsartikler mv. Ud af det samlede forbrug er der anvendt 115 t.kr. til indvendig vedligehold og vedligehold af udenomsarealer.

Eksempel på vedligehold: Præstevænget

Områder/institutioner	'Forbrug 2023	'Heraf vedligehold	'Budget 2023	'Budget 2024
Center for Omsorg og Sundhed	17.097.392	31.239	15.679.750	16.569.000
Præstevænget	17.097.392	31.239	15.679.750	16.569.000
Betalinger til stat og kommuner	20.170	0		
Indtægter og statstilskud	-420.650	0	-423.000	-446.000
Løn og befordring	15.496.252	0	15.143.750	15.984.000
Varekøb og tjenesteydelser	2.001.620	31.239	959.000	1.031.000

Præstevænget havde i 2023 et budget på 15,68 mio. kr. som primært blev anvendt på løn til personale.

Derudover er der et mindre beløb på 0,95 mio. kr. afsat til selve driften af plejecentret og som omfatter forskellige varekøb og tjenesteydelser som f.eks. eksterne vikarer, rengøringsartikler mv.

Ud af det samlede forbrug er der anvendt 31 t.kr. til indvendig vedligehold og vedligehold af udenomsarealer. Det lave beløb skyldes at bygningsdriften på denne institution er samlet under "Ejendomsdrift og service", som også omfatter udgifter til el, vand og varme mv.

Eksempel på vedligehold: Dagtilbud

Områder/institutioner	'Forbrug 2023	'Heraf vedligehold	'Budget 2023	'Budget 2024
Center for Børn, Unge og Familier	14.497.446	168.982	14.613.000	15.131.000
Moselinden	5.073.317	15.995	4.928.000	6.161.000
El, varme og benzin/brændsel	74.557	0	23.000	27.000
Indtægter og statstilskud	-5.000	0		
Løn og befordring	4.490.569	0	4.375.000	5.560.000
Varekøb og tjenesteydelser	513.191	15.995	530.000	574.000
Raketten	6.881.227	132.791	6.985.000	6.345.000
El, varme og benzin/brændsel	142.499	0	56.000	63.000
Løn og befordring	5.503.215	0	6.168.000	5.535.000
Varekøb og tjenesteydelser	1.235.512	132.791	761.000	747.000
Solbakken	2.542.902	20.196	2.700.000	2.625.000
El, varme og benzin/brændsel	24.655	0	39.000	45.000
Løn og befordring	2.222.311	0	2.400.000	2.324.000
Varekøb og tjenesteydelser	295.936	20.196	261.000	256.000
Hovedtotal	14.497.446	168.982	14.613.000	15.131.000

For 2023 blev der anvendt 16 t.kr. på Moselinden, 133 t.kr. på Raketten og 20 t.kr. på Solbakken til indvendig vedligehold og vedligehold af udenomsarealer.

Det generelle billede er, at der ikke anvendes mange udgifter til vedligehold og det kan skyldes en nedprioritering.

Model 1

Model 1: Vedligehold **skal** prioriteres inden for den samlede budgetramme for området/institutionen.

- Fordele:
 - Området/institutionen kan selv prioritere opgaverne.
- Ulemper
 - Opgaven kan blive nedprioriteret pga. presset driftsøkonomi.

Model 2

Model 2: x % af områdets/institutionens budgetramme prioriteres til vedligehold og kan ikke anvendes på øvrige formål.

- Fordele:
 - Området/institutionen kan selv prioritere opgaverne.
 - Det vil være synligt hvor meget som er afsat og udført.
- Ulemper
 - Opgaven kan blive nedprioriteret pga. presset driftsøkonomi.

Model 3

Model 3: Alle områder afgiver budget til en fælles pulje, der varetages og prioriteres af en central enhed.

- Fordele
 - Budgettet bliver samlet og kan ikke prioriteres til andre formål uanset den økonomiske situation på området/institutionen.
 - Der vil blive prioriteret de mest vigtigste opgaver.
- Ulemper
 - Kræver organisering af en helt ny enhed som varetager teknisk drift og service.
 - Områderne/institutionerne kan ikke selv prioritere opgaverne.
 - Ikke alle får udført årligt vedligehold.

Model 4

Model 4: Alle områder afgiver budget til vedligehold af udelukkende deres område/institution, hvor opgaverne prioriteres af en central enhed.

- Fordele
 - Budgettet bliver samlet og kan ikke prioriteres til andre formål uanset den økonomiske situation på området/institutionen.
 - Alle institutioner får årligt udført vedligehold i mindre omfang
- Ulemper
 - Områderne/institutionerne kan ikke selv prioritere opgaverne.

Model 4

Model 4: Alle områder afgiver budget til vedligehold af udelukkende deres område/institution, hvor opgaverne prioriteres af en central enhed.

- Fordele
 - Budgettet bliver samlet og kan ikke prioriteres til andre formål uanset den økonomiske situation på området/institutionen.
 - Alle institutioner får årligt udført vedligehold i mindre omfang
- Ulemper
 - Områderne/institutionerne kan ikke selv prioritere opgaverne.

Erfaringer fra andre kommuner

Alle de viste modeller har flere fordele og ulemper end dem som er opført. Det skal undersøges nærmere og når der er valgt en retning, skal der kigges på hvilken løsning som passer bedst til den ønskede langsigtede opgaveløsning i kommunen.

Der er indhentet erfaringer fra andre kommuner

- Kalundborg Kommune har centraliseret alle tidligere pedeller og servicemedarbejdere i en enhed, hvor også budgettet til indvendig og udvendig vedligehold er overflyttet fra områderne/institutionerne.
- Halsnæs Kommune har centraliseret alle tidligere pedeller og servicemedarbejdere i en enhed, men budgettet til indvendig og udvendig vedligehold ligger fortsat ude på institutionen på nogle låste konti. Det er den centraliserede enhed som har budgetansvaret og kan flytte rundt i budgettet samt lave prioriteringer.